Ҳақсевар, она юрт, мангу бўл обод!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

Вилоят ижтимоий-сиёсий газетаси ♦ TOSHKENT HAQIQATI

1928 йил 11 декабрда асос солинган • 1997 йил 8 январь, чоршанба • № 3 (10.881) • Эркин нархда сотилади

Ўзбекистон Республикаси Президентининг Фармони

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИ ҲУЗУРИДА ЎЗБЕКИСТОН ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИ ИЛМИЙ-ИШЛАБ ЧИҚАРИШ МАРКАЗИНИ ТАШКИЛ ЭТИШ ТЎҒРИСИДА

Қишлоқ хўжалиги фанининг ишлаб чиқариш билан алоқасини мустаҳкамлаш, бозор иқтисодига ўтиш шароитларида қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришининг самарадорлигини оширишда илмий муассасаларнинг роли ва масъулиятини кучайтириш, республика агросаноат мажмуидаги ислоҳотларни жадаллаштириш мақсадида:

1. Ўзбекистон Қишлоқ хўжалиги фанлари академияси умумий йиғилишининг уни Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Ўзбекистон Қишлоқ хўжалиги илмий-ишлаб чиқариш марказига айлантириш тўғрисидаги таклифи қабул қилинсин.

Белгилаб қўйилсинки, Ўзбекистон Қишлоқ хўжалиги илмий-ишлаб чиқариш маркази:

илмий-тадқиқот институтлари, конструкторлик бюролари, илмий-ишлаб чиқариш бирлашмалари ва қишлоқ хўжалигига ихтисослашган бошқа илмий ҳамда илмий-ёрдамчи ташкилотлар бирлашмаси;

қайси идорага қарашлигидан қатъи назар, агросаноат мажмуи соҳасида республика илмий муассасалари ва олий ўқув юртлари томонидан олиб борилаётган илмий тадқиқотларни мувофиқлаштирувчи орган;

мажбуриятлари бўйича Ўзбекистон Қишлоқ хўжалиги фанлари академиясининг ҳуқуқий вориси ҳисобланади.

2. Белгилаб қўйилсинки, Ўзбекистон Қишлоқ хўжали-

(Давоми 2-бетда)

Ўзбекистон Республикаси Президентининг Фармойиши

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ МАТЛУБОТ КООПЕРАЦИЯСИ ТИЗИМИДАГИ КОРХОНАЛАР ТОМОНИДАН АҲОЛИГА САВДО ХИЗМАТИ КЎРСАТИШНИНГ АҲВОЛИНИ ЎРГАНИШНИ ТАШКИЛ ЭТИШ ТЎҒРИСИДА

Республика қишлоқ савдосидаги олиб борилаётган ислоҳотларнинг аҳволини ўрганиш, қишлоқ аҳолисини кундалик эҳтиёждаги озиқ-овқат маҳсулотлари ва саноат товарлари билан таъминлашдаги савдо хизматини яхшилаш, «Ўзбекбирлашув» ва унинг жойлардаги бўлинмалари раҳбарларининг бозор иқтисоди шароитида бу ишларни ташкил этишдаги масъулиятини ошириш мақсадида:

1. Ушбу масалани ўрганиш бўйича ишчи гуруҳлари ташкил этилсин ва жойларга юборилсин.

2. Гуруҳ раҳбарлари ушбу ишни ташкил этиш учун тегишли вилоятлар, туманлар ва шаҳарларнинг ҳокимлари-ни, республика Давлат солиқ қўмитаси, Прокуратураси, Ички ишлар вазирлиги ва тижорат банкларининг таркибий бўлинмаларининг мутахассисларини жалб этсинлар.

Кўрсатилган гуруҳлар қуйидагиларни ўргансинлар:

— савдо шахобчаларининг моддий-техника базасини, уларнинг санитария меъёрларига ва аҳолига хизмат кўрсатиш маданияти талабларига мувофиқлигини;

— қайта ташкил этилган матлубот кооперацияси объектлари мулкчилик

(Давоми 2-бетда)

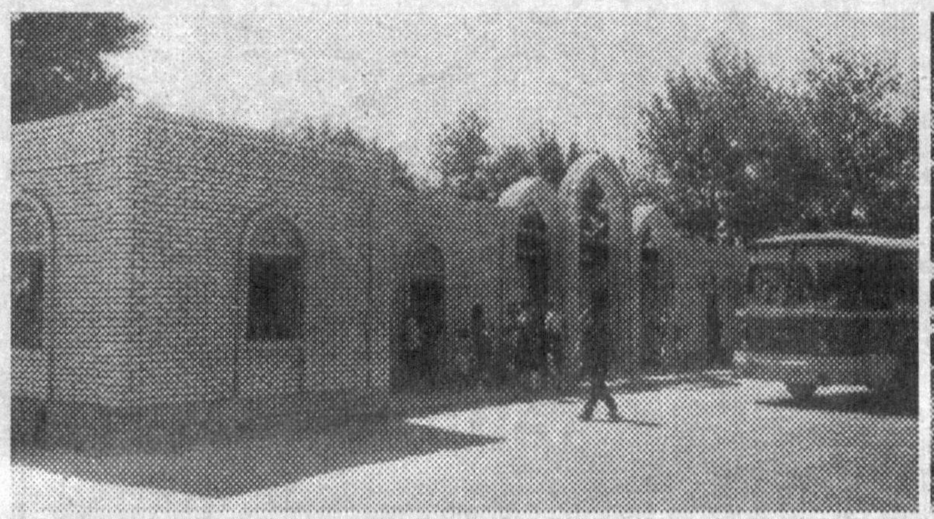

Вилоятимиз шаҳар ва қишлоқларида кейинги пайтларда кўплаб янги бозор ва расталар, дўконлар очилиб, аҳолига хизмат кўрсата бошлади. Уларга кундалик эҳтиёж молларини мунтазам келтириб туришга ҳаракат қилинмоқда.

Суратларда: Бекобод шаҳар Ўзбекистон металлургия корхонаси олдидаги бозор бекати. Қибрай туманидаги хусусий «Дилмуродхўжа» корхонасининг озиқ-овқат дўконида савдо пайти.

Даврон АҲМАД олган суратлар.

ХАРИТАЛАРДАГИ «ҚОРА ДОҒ»ЛАР

Бетга айтганнинг заҳри йўқ

БУ ВОҚЕАНИ ҳеч унутмайман. Ўзбекистон ўз мустақиллигига эришганига ҳали кўп бўлмаган эди. Яқин дўстим Америка Қўшма Штатларига малака ошириш учун ўқишга борди. Қайтиб келгач, ўз таассуротларини ҳикоя қилди ва менга «хонангга осиб қўярсан», деб Америкада ишланган дунё харитасини берди. Мен уни олдиму, беихтиёр Ўзбекистонни ахтара бошладим. Дўстим ниятимни уқиб тургандек, «хавотир олма, мана, бизнинг Ўзбекистонимиз», дея харитадан мустақил мамлакатимизни кўрсатди. Сўнгра «мана бунга ҳам қараб қўй», деди-да, Ўзбекистон байроғига ишора қилди. Кейин билсак, ушбу харита остида дунёдаги барча мустақил давлатлар байроқларининг мўъжазгина тасвири ҳам туширилган экан. Уларнинг орасида бундан бор-йўғи уч ой бурун қабул қилинган бизнинг байроғимиз ҳам бор эди...

Мен бу воқеанинг тафсилотини бежиз келтирмадим. Зеро, мустақил давлатимиз рамзлари ҳар биримиз учун ўта муқаддасдир. Хориждаги бу масалага шунчалик эътибор билан қаралаётган экан, ўз уйимизда бу табаррук белгиларни кўз қорачиғидек асрашимиз, қадрлашимиз шарт эмасми?

Афсуски, мустақилликка эришганимизга олти йил бўляпти-ку, бу борадаги ишлардан кўнглимиз тўлмаяпти. Яқинда таҳририятимизга Тошкент шаҳрида истиқомат қилувчи ҳуқуқшунос Абдуқаҳҳор Муталовдан бир мактуб келди. Унда шундай жумлалар бор эди: «Яқинда Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Геодезия ва картография бошқармаси томонидан чиқарилган Тошкент шаҳри ва Тошкент вилоятининг рангли харитаси қўлимга тушиб қолди. Аввалига хурсанд бўлдим. Мустақил Ўзбекистоннинг фуқароси сифатида харитадаги ҳудудлар, манзиллар номлари эътиборимни тортди. Аммо, қувончим узоққа чўзилмади. Чунки, харитадаги жойларнинг русча номланиши таъбимни хира қилди. Бир томони — Тошкент шаҳри, иккинчи томони — пойтахт вилоятининг ҳудудларидан ташкил топган ва 1995 йилда 30 минг нусҳада чиқарилган мазкур харита ўзбек тилидами ёки рус тилидами, билолмай қолдим. Ўзингиз ўқиб кўринг: Октябрский, Рузаевка, Михайловка, Северний маяк, Тельман, Майский, Правда, Авангард, Энгельс, Дмитров, Москва, 40 лет Октября, Красний восток ва ҳоказолар...

Буни қандай тушунмоқ керак? Мазкур ҳудудларнинг номлари, эҳтимол, эскича сақланиб қолгандир. Нима бўлганда ҳам шошма-шошарлик билан хаританинг мундарижасини ўзбек тилида, ҳудуд номларини эса рус тилида талқин қилиш зарурмиди? Бунинг сабаби нимада? Геодезия ва картография бошқармаси ходимлари, балки, буни изоҳлаб беришар?! Хуллас, янги харита ижодкорлари заррача масъулиятни ҳис этмаганлиги мени ниҳоятда ранжитди».

Ушбу мактуб бизни ҳам ўйлантириб қўйди. Таҳлиллар шуни кўрсатдики, юқорида номлари келтирилган Тошкент вилояти ҳудудлари вилоят топономия қўмитасининг қарори билан аллақачон ўзгартирилган бўлишига қарамай, юқоридаги харитада ўз аксини топмаган.

Фақат бугина эмас. Яқинда Республика Давлат тили ва топономия қўмитаси ходимлари билан ўтказилган текширишлар давомида ҳамон корхона, ташкилот, ҳатто мактаблар ва ўқув юртларида ҳам собиқ Иттифоқ даврида ишлаб чиқарилган хариталар осиб қўйилганлигининг гувоҳи бўлдик. «Узбекская ССР», «Политическая карта мира», «Союз Советских Социалистических Республик» деб ёзиб қўйилган хариталарнинг ҳалигача нафақат вилоят, шаҳар, балки, республикамизнинг қатор идораларида ҳам кўзга ташланиши таажжубланарли ҳол эмасми?!

Бизнинг нега бу хариталар ҳамон осиғлиқ турипти, деган саволларимизга кўпчилик раҳбарлар янгиси бўлмагандан кейин, нима қилайлик, деган жавобни беришди. Ваҳоланки, мустақил давлатимизнинг сиёсий харитаси тайёрланган. Аммо, уни топиб, тегишли идораларни таъминлаш учун ҳафсала ва хоҳиш етишмаяпти, холос.

Лекин, юқорида айтганимиздек, мавжуд хариталар турли камчиликлардан, нуқсонлардан, тушунмовчиликлардан холи эмас. Ўйлаймизки, бу ишга мутасадди бўлган маҳкамалар мавжуд хатоликларни бартараф этиб, мамлакатимиздаги ҳар бир идора, ташкилот, мактаблар, боғчалар, ўқув юртларини мукаммал, сифатли тайёрланган Ўзбекистон Республикасининг ва вилоятларнинг хариталари билан таъминлайдилар.

Қолаверса давлатимиз рамзлари — унинг байроғини, туғросини топишнинг ўзи анча мушкул бўлмоқда. Тегишли идоралар уларни топиш, тарқатиш тадбирлари билан жиддий шуғулланадиган пайт келмадими?!

Яна бир гап, Баъзан айрим ерларда дидсиз ўрнатилган байроқ ва бошқа давлат рамзларимизни кўриб, киши ранжийди. Ваҳоланки, давлат рамзларини ўрнатишнинг ҳам белгиланган қоида ва тартиблари бор. Буни барча идора раҳбарлари, мутасаддилар яхши билишлари шарт.

Зеро, миллат ғурури, Ватан фахри, халқ шуури, маънавиятимиз, мафкурамиз, қадриятларимиз ибтидоси ана шундан бошланади.

Фатҳиддин ФАЗЛИДДИНОВ.

ЎЗБЕКИСТОН ҲАҚИДА ЭНЦИКЛОПЕДИЯ

• Қомуслар бош таҳририяти «Ўзбекистон Республикаси» энциклопедиясини нашр этди. Бу китоб моҳият-эътибори билан мустақил Ўзбекистоннинг илк қомусидир.

Китоб шартли равишда ўн олти бўлимга ажратилган. Барча мақолалар муайян мавзу бўйича жойлаштирилган. Дастлабки бўлимларда Ўзбекистон Республикасининг географик ўрни, маъмурий-ҳудудий бўлиниши, табиати, аҳолиси ҳақида гап боради. Сўнгра Ўзбекистоннинг тарихи берилади. Темур ва Темурийлар даврига алоҳида тўхтаб ўтилган.

Мустақилликка эришилгандан буён ўтган йиллар мобайнида Ўзбекистонда улкан ўзгаришлар юз берди. Гарчи мамлакатда ислоҳотлар давом этаётган бўлса-да, ўтган давр ичида унинг асосий йўналишлари шаклланиб бўлди. Энциклопедиянинг «Сиёсий тизим» бўлимида шулар ҳақида маълумотлар берилади. Ушбу бўлимда мамлакат ташқи сиёсати, қуролли кучлари ҳақида ҳам алоҳида сўз юритилади.

Китобда Ўзбекистон иқтисодиётига катта ўрин берилган. Бу борада туб ислоҳотлар босқичма-босқич ўтказилаяпти. Президент Ислом Каримов мустақилликнинг дастлабки йиллари илгари сурган беш тамойилга асосланган иқтисодий ислоҳотлар тадрижий равишда амалга оширилмоқда.

Мамлакатимиз Президенти маънавият келажак пойдевори эканлигини ҳамиша таъкидлаб келади. Зотан, маънавият ва иқтисод бир-бирини инкор этмайди. Шунинг учун ҳам Ўзбекистонда соғлом авлодни тарбиялаб вояга етказиш маънавиятдаги асосий вазифалардан бири сифатида қўйилган. Бу борада Ўзбекистонда эришилган ютуқлар, кўрсаткичлар «Соғлиқни сақлаш, жисмоний тарбия ва спорт, туризм», «Таълим тизими», «Матбуот ва оммавий ахборот воситалари» ва бошқа бўлимларда ёритилган.

Маънавиятни юксалтиришда миллий қадриятларга, урф-одатларга таяниш, уларни умумбашарий ғоялар билан уйғунлаштиришга алоҳида аҳамият берилмоқда. Зеро, маънавий илдизимиз чуқур, қадриятларимиз бениҳоя бой. Китобнинг кейинги бўлимларида шу мавзуда фикр юритилади. Китобда ўзбек тили ва ёзуви, ўзбек адабиёти, фани, меъморчилиги ва санъатига катта эътибор берилган.

Китоб сўнггида Қорақалпоғистон Республикаси, Тошкент шаҳри ва вилоятлар ҳақида махсус мақолалар берилиб, энг зарур маълумотлар келтирилган.

Энциклопедияда 500 га яқин сурат, харита ва бошқа безаклар бор.

(ЎзА).

«ҲАДИС»НИНГ ЯНГИ ЖИЛДИ

Қомуслар Бош таҳририяти ўз китобхонларига беназир туҳфа тақдим этди. Имом Бухорийнинг тўрт жилдли «Ал-жоми ас-саҳиҳ» номли ҳадислар тўпламининг иккинчи жилдини «Шарқ» нашриёт-матбаа концерни юқори сифатли қоғозда кўп минг нусхада босмадан чиқарди.

Ушбу китобдан Жаноб Пайғамбаримиз саллаллоҳу алайҳи ва ссалламнинг тижорат, судхўрлик, порахўрлик, бозорлар, ширкат, адлия, сулҳ, жиҳод, хиёнат, дунё ва инсоннинг яратилиши, малоикалар, жаннат ва жаҳаннам, ҳурлар, сайёралар ҳақидаги ва бошқа мавзулардаги ҳадиси шарифлари ўрин олган. Тўпламдаги ҳадислар мустақил юртимиз халқларининг диний, тарихий, маданий ва маънавий билимларини бойитиш билан бирга уларнинг бозор иқтисодиёти шароитида тижорат ва унинг одоби, қонун-қоидалари тўғрисидаги малакаларини оширишда ҳам катта кўмак беради.

(ЎзА).

ВИЛОЯТ КЕНГАШИ ДЕПУТАТЛАРИ ДИҚҚАТИГА!

Биринчи чақириқ халқ депутатлари Тошкент вилояти Кенгашининг биринчи чақириқ тўртинчи сессияси 9 январь куни соат 10.00 да Тошкент вилояти ҳокимлигининг катта мажлислар залида очилади.

Депутатлар соат 8.00 дан бошлаб рўйхатга олинадилар.

«КАМОЛОТ» ТАШАББУСИ БИЛАН

ТУМАН «Камолот» жамғармаси ташкил этилганига ҳали кўп вақт бўлгани йўқ. Аммо, ана шу қисқа фурсат ичида бу жамғарма томонидан туман ёшлари учун анчагина ишлар амалга оширилди. Жумладан, ташкил этилган «Ҳанифа» кичик корхонасида шлакоблоклар ишлаб чиқариш йўлга қўйилиб, аҳолига арзон нархларда сотила бошланди. Бу корхона томонидан яқинда ТҚХИММИ ўқув хўжалигининг Усмон Юсупов қишлоғида тегирмон қурилиб, ишга туширилди.

Жамғарма тасарруфида бўлган «Чавандоз» фермер хўжалиги аъзолари эса айни кунларда 10 гектар ерга экилган буғдойни меҳр билан парваришламоқдалар.

Хуллас, «Камолот» жамғармаси тадбиркор ва ишбилармон ёшлар билан ҳамкорликни кенг йўлга қўйиб, янги-янги ишлаб чиқариш корхоналари очиш, шу орқали ёшларни иш билан таъминлаш, халқимизга арзон ва мўл маҳсулотлар етказиб бериш йўлида дастлабки дадил қадамларни қўймоқда.

Маъмур БОЗОРАЛИЕВ,
Ўртачирчиқ тумани.

КЎПРИК БИТДИ, ЙЎЛЛАР ОЧИЛДИ

Равон йўллар, узоқни яқин қиладиган мустаҳкам кўприклар кимнинг дилига қувонч бахш этмайди, дейсиз. «Тошвилоятавтойўл» давлат акциядорлик бирлашмаси ташкилотларининг бунёдкорлари 1996 йил охири ва янги йил бошларида аҳолига катта қулайлик яратиб, ана шундай шодлик ҳадя этдилар. Хусусан, Зангиота туманидан ўтувчи Бўзсув дарёси устидаги кўприк фойдаланишга топширилди.

Дўрмон қишлоғи сари тушган 4,3 километр узунликдаги бағри кенг йўллар бўйлаб автомобиллар ва пиёдалар юриши бошланиб кетди. Ангрен-Фарғона водийси узра очилган катта йўл ҳам таъмирланиб, тўртинчи тоифадан иккинчи тоифа даражасига кўтарилди. Бу ишларни бажаришда Тоҳир Ҳасанов, Йўлдош Аҳмадхонов, Бахтиёр Абдусамиевлар раҳбарлик қилаётган Юқоричирчиқ, Паркент, Оҳангарон туманлари автойўл бошқармалари йўлсозларининг ҳиссаси катта бўлди.

Саид САИДАҲМЕДОВ.

«САТРЛАРДА ҚОЛГАН КЎЗ ЁШЛАР»

ПАРКЕНТ туман маданият уйи ижодий жамоаси Абдурауф Фитрат таваллудининг 110 йиллигига бағишлаб «Сатрларда қолган кўз ёшлар» деб номланган адабий мусиқий дастурни намойиш этди. Абдурауф Фитратнинг ижод намуналари, унинг ҳаёти акс эттирилган мазкур томоша сценарийсини Акбаржон Турсунов ёзган. Ижодий гуруҳ аъзоларидан Насибахон Нишонова, Гулзаҳро Эрматова, Дилшод Азимбоев, Мирҳошим Мирҳайитовлар шоирнинг зиддиятли ҳаётини ҳаяжонларга бой саҳналарда ифода эта олдилар.

С. САЛОҲОВ.

«ДИНДАЛЯ»НИ ТОМОША ҚИЛИНГ

ҚУЙИЧИРЧИҚ туман маданият уйининг «Диндаля» корейс миллий ашула ва рақс дастасининг мафтункор концерт томошалари мухлислар олқишига сазовор бўлмоқда. Ижодий жамоанинг ҳар бир дастури шинавандалар томонидан катта қизиқиш билан кутиб олинмоқда. Раиса Кан бошлиқ даста намойиш эта бошлаган «Дўстлик тароналари» деб номланган янги концерт томошаси ҳам барчанинг эътиборини ўзига жалб этди. Корейс халқининг ўзига хос оҳангларга бой тароналари, мафтункор рақслари томошага ташриф буюрганларга бир олам завқ улашмоқда. Ижодий жамоа аъзоларидан Сергей Хан, Елизавета Ким, Мария Ким, Людмила Шигайлар ижро этаётган дилрабо қўшиқлар тингловчиларга манзур бўлмоқда.

Салоҳиддин СИРОЖИДДИНОВ.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг Фармони

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИ ҲУЗУРИДА ЎЗБЕКИСТОН ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИ ИЛМИЙ-ИШЛАБ ЧИҚАРИШ МАРКАЗИНИ ТАШКИЛ ЭТИШ ТЎҒРИСИДА

(Давоми. Боши 1-бетда)

ги илмий-ишлаб чиқариш маркази ўз ишини Ўзбекистон Республикаси Қишлоқ ва сув хўжалиги вазирлиги ва бошқа вазирликлар ҳамда идоралар билан биргаликда, марказнинг илмий-тадқиқот ташкилотлари фаолиятини энг аввало қишлоқ хўжалиги тармоқлари мужмуини чуқур ўрганишга ва уни келажакда ривожлантиришнинг принципиал йўналишларини ишлаб чиқишга, шунингдек, қишлоқ хўжалиги товар ишлаб чиқарувчиларининг аниқ амалий вазифаларини ҳал этишга йўналтирган ҳолда қуради.

3. Қуйидагилар Ўзбекистон Қишлоқ хўжалиги илмий-ишлаб чиқариш марказининг асосий вазифалари ҳисоблансин:

Ватанимиз ва жаҳон илм-фани ва амалиётининг энг яхши ютуқларидан тўлароқ фойдаланишни ҳисобга олган ҳолда республика агросаноат мажмуининг энг муҳим муаммолари бўйича илмий тадқиқотларни ташкил этиш. Уларнинг натижаларини қишлоқ хўжалигининг самарадорлигини янада ошириш мақсадида қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришига жорий этиш;

суғориладиган ва лалми ерларнинг унумдорлигини ҳамда самарадорлигини оширишнинг илмий-услубий асосларини ишлаб чиқиш, қишлоқ хўжалиги экинларига ишлов беришнинг, чорва моллари ва парранда ўстиришнинг, ер ва сув ресурсларидан оқилона фойдаланишнинг ресурсларни тежовчи технологияларни жорий этиш;

селекция ва уруғчилик, наслчилик иши соҳасидаги тадқиқотларни кенгайтириш, селекцияга оид ютуқларни синаб кўриш ва муҳофаза қилиш;

илмий тадқиқотлар соҳасида шартнома муносабатларини ривожлантириш, тугалланган ишланмаларни қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришига жорий қилиш учун илмий ходимлар ва мутахассисларнинг манфаатдорлигини ҳамда масъулиятини рағбатлантирувчи чора-тадбирларни ишлаб чиқиш;

қишлоқ ва сув хўжалигида иқтисодий ислоҳотларни чуқурлаштириш, юқори самарали, ижтимоий йўналтирилган кўп укладли иқтисодиётни шакллантириш, товар ишлаб чиқарувчиларнинг иқтисодий мустақиллигини кенгайтириш, хўжалик ичидаги муносабатлар механизмини такомиллаштириш, қишлоқда хусусий тадбиркорликни ва кичик бизнесни шакллантириш муаммоларини ҳал этиш йўлларини ишлаб чиқиш;

юқори унум билан ишлайдиган, мустаҳкам ва тежамкор қишлоқ хўжалиги машиналари ва механизмларининг янги турларини яратиш ва жорий этиш;

эскидан суғориб келинаётган ерларнинг мелиоратив ҳолатини яхшилаш ва реконструкция қилишнинг илмий асосларини ишлаб чиқиш ва жорий этиш, янги ерларни ўзлаштириш, суғоришнинг илғор усулларини ва сувни тежовчи технологияларни жорий этиш;

қишлоқ. хўжалигини ташкил этиш ва юритишнинг жаҳон илғор тажрибасини ўрганиш ва ижодий қўллаш, халқаро ва хориждаги етакчи илмий-тадқиқот марказлари билан ҳамкорликни ривожлантириш;

республикада ва хорижда қишлоқ ва сув хўжалиги раҳбарлари ва мутахассисларини қайта тайёрлаш ҳамда уларнинг малакасини оширишни ташкил этишда қатнашиш.

4. Илмий-тадқиқот ташкилотларининг қишлоқ хўжалиги товар ишлаб чиқарувчилари билан алоқаларини мустаҳкамлаш ва илмий-техник ишланмаларни ҳаётга самарали жорий этиш мақсадида Қорақалпоғистон Республикасида ва вилоятларда Ўзбекистон Қишлоқ хўжалиги илмий-ишлаб чиқариш марказининг бўлимлари тузилсин.

5. Собиқ Ўзбекистон Қишлоқ хўжалиги фанлари академиясининг ҳақиқий аъзолари ва мухбир аъзоларининг амалдаги барча имтиёзлари, шу жумладан, гонорарлари сақлаб қолинсин.

6. Ўзбекистон Республикаси Фанлар академиясига академия таркибида қишлоқ хўжалиги фанлари бўлимини ташкил этиш тавсия этилсин.

7. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 1991 йил 11 июндаги 218-сон Фармони ўз кучини йўқотган, деб ҳисоблансин.

8. Вазирлар Маҳкамаси икки ҳафта муддатда Ўзбекистон Қишлоқ хўжалиги илмий-ишлаб чиқариш маркази фаолиятини ташкил этиш масалалари юзасидан қарор қабул қилсин.

Ўзбекистон Республикаси Президенти И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1997 йил 6 январь.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг Фармойиши

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ МАТЛУБОТ КООПЕРАЦИЯСИ ТИЗИМИДАГИ КОРХОНАЛАР ТОМОНИДАН АҲОЛИГА САВДО ХИЗМАТИ КЎРСАТИШНИНГ АҲВОЛИНИ ЎРГАНИШНИ ТАШКИЛ ЭТИШ ТЎҒРИСИДА

(Давоми. Боши 1-бетда)

турларининг уларнинг иш услубларига амалда мослигини;

— савдо корхоналарини товарлар, айниқса энг зарур маҳсулотлар билан таъминлашдаги ишларнинг аҳволини, уларнинг савдо тармоқларида етарлилигини;

— савдо шахобчаларидан уларга юклатилган мақсадларда фойдаланилишини, уларнинг иш унумдорлигини, иқтисодий самарадорлигини, аҳолига хизмат кўрсатиш шаклларидан фойдаланишини, савдо корхоналарининг иш режимини, савдо ходимларининг ўзларининг пировард иш натижаларидан манфаатдорлигини;

— «Ўзбекбирлашув» ҳудудий бўлинмаларининг қишлоқ аҳолисига савдо хизматини ташкил қилишдаги роли, бунда улар раҳбарларининг масъулияти ва бевосита иштироклари;

— жойлардаги ҳокимликларнинг аҳолини озиқ-овқат ва товарлар, айниқса кундалик эҳтиёж моллари билан таъминлашдаги ташкилий ишлари.

3. Замонавий инфраструктурани шакллантириш ва аҳолига сифатли савдо хизмати кўрсатишни ташкил этиш учун жавобгарлик шахсан Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгашининг раиси, вилоятлар, шаҳарлар ва туманларнинг ҳокимларига юклатилсин.

4. Гуруҳ раҳбарлари бир ойлик муддат ичида қишлоқ аҳолисига савдо хизматини яхшилаш бўйича аниқ таклифлар билан бирга амалга оширилган ишларнинг якунлари тўғрисида Ўзбекистон Республикаси Президентининг девонига маълумотнома тақдим этсинлар.

5. Ушбу ишлар Қорақалпоғистон Республикаси ва вилоятларда ташкил этиш масалаларини мувофиқлаштириш, якуний ҳужжатларни умумлаштириш ва тайёрлаш Ўзбекистон Республикаси Президентининг Давлат маслаҳатчиси Т. Алимовга юклатилсин.

Ўзбекистон Республикаси Президенти И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1997 йил 6 январь.

Раҳбар ва масъулият

ЭЛНИ ЭПЛАГАН ЕТАКЛАЙДИ

***ЖОЙЛАРДАГИ** ислоҳотларнинг тақдири кадрларга боғлиқ. Бу исбот талаб қилмайдиган ҳақиқат. Лекин бугунги раҳбар қандай бўлиши керак?! Бу саволга республикамиз Президенти Бухоро вилояти Кенгашининг сессиясида шундай жавоб бердилар: «Ўз фикрига эга бўлганлар, дунёқараши кенг, ўз фикрини ҳимоя қилишга қодир бўлганлар, энг муҳими жамоат манфаатларини ўзининг шахсий манфаатларидан устун қўядиганлар, қатъиятли, ориятли, ташкилотчи, эл-юрт дардини юрагидан ўтказадиган мард инсонларнинг замони келди...»*

Бу сўзларга қўшимча қилиш қийин. Биз яқинда Оққўрғон туманидаги икки хўжаликда бўлиб, икки раҳбарнинг фаолиятини ана шундан келиб чиқиб таҳлил этишга ҳаракат қилдик ва яна бир бор шунга амин бўлдикки, тадбиркор, ишбилармон, масъулиятли раҳбар бош бўлган хўжалик ҳам, халқ ҳам кўкаради. Аксинча, бўлса пароканда бўлади. Энг ачинарлиси ношуд раҳбарга ишонган халқ қийналади.

БИРИНЧИ РАИСНИНГ ИБРАТЛИ ИШЛАРИ...

«Оққўрғон» ширкатлар бирлашмаси раиси Уммат Мирзақулов кўп йиллардан бери раҳбарлик қилиб келмоқда. У мутахассисларни тўғри танлай билди. Хоҳ бригада, хоҳ ширкатга бўлсин, аввало, ер илмини биладиган, деҳқончиликнинг уддасидан чиқадиган кишиларни лавозимга тайинлади. Раиснинг таъбири билан айтганда «ярим тунда уйқусидан уйғотиб сўраганда ҳам ўзига ишониб топширилган иш участкасининг таржимаи ҳолини беш қўлдек биладиган» одамлар билан ишлай бошлагач, ислоҳотлар самараси сезилди.

Биргина, 1996 йилдаги айрим иқтисодий натижаларга эътибор қилайлик. Бирлашмада давлатга 2600 гектар майдондан 6920 тонна ўрнига 7100 тонна пахта топширилди. Гектаридан олинган ҳосил 1995 йилдагидан икки центнерга кўпайди ёки 28,3 центнерни ташкил этди. Давлатга пилла, сабзавот, мева, ғалла сотиш режалари ҳам ортиғи билан бажарилди. 1995 йилда пахтанинг ўзидан 100 миллион сўмлик даромад олинди. 1996 йилда кутилаётган умумий даромад 160 миллион сўмдан ортиқроқ бўлади.

— Нималар ҳисобига? — сўрадик раисдан.

— Албатта, фақат пахта ёки деҳқончилик ҳисобигагина эмас, — дейди у. — Президентимизнинг қишлоқни саноатлаштириб бориш, Вазирлар Маҳкамасининг қишлоқ аҳлига ишчи ўринларини кўпайтириш хусусидаги қарорлари асосида ҳудудимиздаги махсар ёғи ишлаб чиқарадиган кичик корхона, гилам тўқиш цехи, исроилликлар билан ҳамкорликда қурилган сутни қайта ишлаш корхонаси, тикувчилик цехлари, ғишт заводи, тегирмонлар ҳам ўзига яраша қўшимча даромад манбаидир. Наслчилик фермасига айлантирилган фермамизнинг ўзидан йилига 2 миллион сўмдан зиёдроқ соф даромад келмоқда.

Раҳбарнинг ишбилармонлиги, тадбиркорлигига кўп нарса боғлиқ, дедик. Мана, бунга яна бир мисол. 870 гектар майдони бўлган бўлим бир неча йилдан буён оқсаб келарди. У ўзига ҳам, бошқаларга ҳам талабчан мутахассис Ёқубжон Абдураҳмонов ихтиёрига топширилгач, ўтган йили ҳамма соҳалар бўйича йиллик режаларни бажариб, илғорлар қаторидан ўрин олди. Худди шундай қолоқ бригадага деҳқончиликни мукаммал эгаллаган Эргаш Соғинтоев бошлиқ қилиб тайинлангач, бир йил ичидаёқ ҳосилдорлик беш центнерга ортиб, 97 гектар майдондан 29 центнердан пахта олинди.

— Меҳнаткашларни ижтимоий ҳимояламасдан туриб бундай кўрсаткичларга эришиб бўлмайди,— дейди бирлашма бош ҳисобчиси Зикиржон Отажонов, — бизда деҳқоннинг қўли пул кўрмаган ой йўқ. Сизга биргина мисолни айтай. Хўжалигимизда соғиб олинган сутни илгари «Тошсут» ҳиссадорлик жамиятига топширар эдик. Ташкилот пул билан таъминлашни кечиктириб юборгани ҳолда маҳсулот сифатини пастга уришга интиларди. Ўзимизда чиқарилган ёғлилик даражаси у ерда камайтириб кўрсатиларди. Маҳсулотимизга Сирдарёдан харидор чиқиб қолди. Раҳбаримиз У. Мирзақулов ўзи ташаббус кўрсатиб шартномани ўзгартирди. Аниқроғи раҳбарнинг ўз фикри билан иш тутганидан меҳнаткашлар мамнун бўлишди. Пулга ҳам ёлчиб қолдик. Бунинг устига маҳсулотимизни сирдарёликлар ўзлари олиб кетишмоқда. Сифат ўлчовларимиз ҳам бир хил чиқмоқда. Кишилар иқтисодий манфаатдорлигини кўзлаб иш юритиш эса бозор иқтисодиётининг айни талабидир.

Дарҳақиқат, бирлашмада меҳнаткашлар манфаатига жиддий эътибор берилмоқда. Кейинги икки йилнинг ичида 70 дан кўпроқ хўжалик ажратилган ер участкаларида уйларини тиклаб олишди. Худди шундай қўллаб-қувватлаш ижтимоий-маданий соҳаларида ҳам яққол кўзга ташланаётир. Сартарошхоналар, суратхоналар, ҳаммом, маданият уйи, 8 та клуб, бир неча кутубхоналар аҳоли хизматида. Мавжуд мактабларнинг барчасида мазкур ўқув йилида моддий база мустаҳкамланди.

— Бир нарса мени ҳамиша қувонтиради, — деди биз билан суҳбат давомида Америка — Исроил қўшма қишлоқ хўжалик дастурининг Ўзбекистондаги вакили, чорвачилик ва сут фермалари бўйича йирик мутахассис, Оққўрғондаги сутни қайта ишлаш корхонаси масъул ходими Матания Бенор бу бирлашмада мутахассислар изланишни яхши кўришади. Яқинда раис — Уммат Мирзақулов Исроилда 10 кун ўқиб келди. Юринг мен сизга ўқув самарасини кўрсатай.

Исроиллик вакилнинг махсус лойиҳаси асосида бирлашма раҳбари ташаббуси билан бунёд этилган ҳар бири юз бош сигирга мўлжалланган оилавий фермани кўрган одам ҳавас қилади. У кўркам, шинам ва ораста. Бу фермада бор-йўғи уч нафардан одам ишлайди. Қолган ишларни компьютер назоратида автоматлар бажаради. Эътиборга сазовор жойи шуки, автомат ҳар бир сигир елинида қанча сут бор, у «мастит»шиш касаллиги билан оғрияптими, йўқми, еган озуқа бирлиги қанча эканлигини ойнадек равшан кўрсатиб беради. Айни пайтда сутнинг ёғлилик даражасини ҳам дарҳол аниқлайди.

Бирлашмада ана шу фермада ишлаш учун фермерлар Маҳкам Совринбоев, Абдухолиқ Абдураҳимовлар Исроилда ўқиб келишди.

«Оққўрғон»да ислоҳот билан боғлиқ бундай мисолларни кўплаб келтириш мумкин. Демак, бу ерда кадрлар тайёрлашга, улардан ўз ўрнида оқилона фойдаланишга катта эътибор берилмоқда.

ИККИНЧИ РАИСНИНГ ТУТУРУҚСИЗ ЖАВОБЛАРИ...

Тумандаги Навоий номли жамоа хўжалиги раиси Файзулла Мўминов бизни очиқ чеҳралик билан кутиб олди. Нима мақсадда келганлигимизни билгач, нигоҳи бироз хомушроқ тортди. Ҳали бунинг сабаби маълум эмасди. Мулоқотимиз мобайнида жамоа хўжалиги давлатга пахта ва бошқа маҳсулотларни топшириш йиллик режаларини ошириб адо этганлиги, меҳнаткашларни ижтимоий ҳимоялаш учун барча кадрлар жон куйдираётганликлари ҳақида сўзлади.

1995 йил даромади, 1996 йилдаги кутилаётган даромадлар ҳақида сўз борганда эса раис анча қоғоз титкилаб саволга аниқ жавоб беролмади. Бу саволга бош иқтисодчининг ёрдамчиси ҳам ҳеч нарса деёлмай сукут сақлашдан нарига ўтмади. Сабаби, ҳужжатлар пала-партиш, жойида эмасди. Ҳар икковининг жонига ҳозир сув хўжалиги ва агросаноат туман бошқармаси номини олган ташкилот масъул ходими Қаҳрамон Шойзоқов оро кирди.

— Сизлар, 1995 йилда пахтанинг ўзидан 32 миллион сўм даромад қилгансизлар, — деди у. — Бу кўрсаткич 1996 йилда 39 миллион сўм атрофида бўлади.

Раис қизарди. Бош иқтисодчи ёрдамчиси дафтарга термулганча бу рақамлар қаердан келган экан, деб қидиришда давом этди.

— Ҳамма хисоб-китоблар бор эди. Шуни топа олмаяпман, — суҳбатни давом эттирди Файзулла.

Уни ҳижолатдан қутқариш учун пахта йиғим-теримидаги ишлар, бу мавсумда кадрларнинг роли борасида сўз очдик.

— Оғир бўлди, ака — деди у. — Бу йил пахта кечикди. Лекин қараб ўтирмадик. 145 тонна пахтани Сирдарё вилоятидан териб келиб топширдик. 28 ноябрда кетганимизча 15 декабрда қайтдик. Ётиб олиб тердик. Барча кадрлару, теримчилар астойдил ишлашди.

— Бошқа хўжаликлар ўз майдонларида етиштирилган ҳосил ҳисобига режаларини бажаришди-ку, Сизлар Сирдарёда нима қилиб юрибсизлар? — деган саволга раис яна бир бор пахтанинг кечикканлигини таъкидлади.

— Ҳаражатлар ошиб кетмадими?

— Йўқ учма-уч бўлди, — деди у хотиржамлик билан

Суҳбат мавзуи ижтимоий масалаларга кўчди.

Маълум бўлишича, бир вақтлари ишлаб турган гилам, кулолчилик, колбаса цехлари тўхтаб қолган. Лекин пойафзал устахонаси, суратхона ишлаб турибди.

— Ҳаммомчи? — сўрадик раҳбардан

— Бизда ҳамма хонадон табиий газ билан таъминланган. Хонадонларнинг ярмидан кўпида ўзининг ҳаммоми бор. Ҳозирча, ҳудудимизда ҳаммом йўқ.

Суҳбатдан кейин биз раис, ҳамроҳимиз Қаҳрамон ака билан жамоа хўжалигидаги 15-ўрта мактабда бўлдик. 30-йилларда ҳам ўқув даргоҳи бунақа қиёфада бўлмаган бўлса керак. У ниҳоятда кўримсиз, таъмирланмаган, бунинг устига тузукроқ орасталанмаган ҳам эди. Мактаб директори Каримқул Бойниёзов 2-3 нафар ўқитувчилар билан хонада совуқдан дилдираб ўтиришган экан. Саломаликдан сўнг батареяларни ушлаб кўрсак музлаб ётибди.

— Мактаб газлашган деган эдингиз-ку, — қарадик раисга.

— Ҳа, газлашган. Лекин батареялар ишламаса менинг айбим эмас-ку.

Директор раисга, раис эса директорга қараб олгач, ҳозир каникул эканлигини, ускуналар назоратдан ўтказилаётганлигини рўкач қилишди.

Қишнинг икки ойи ўтаётганда ускуналарни таъмирлашга киришган раҳбарлардан «мамнун» бўлиб шу хўжалик ҳудудидаги қишлоқ шифокорлик амбулаториясига йўл олдик. У ерда кўрган воқеаларимизни бошқа бирон киши кўрса ҳайратдан ёқа ушламай иложи йўқ. Амбулатория атрофидаги панжаралар ағдарилиб ётипти. Бино ҳам таъмирланмаган. Энг қизиғи, амбулаторияга кираверишдаги хонадаги плитада табиий газ ёнаяпти. Лекин бир хона наридаги хизматчилар бўлмасида чўян печкага ўтин қалаб атрофида нажоткорлар исинишяпти. Болалар эмлаш хонаси, тиш даволаш бўлмаси ва қолган барча хоналарда совуқдан киши эти жунжикади. Амбулатория шифокори Кўчқор Мўминов ажаблanganлигимизни сезди шекилли, «бундан уч йил илгари табиий газ бор эди, ҳозир батареялар ишламаяпти», деб тан олди...

Биз икки хўжаликдаги икки манзара ҳақида холис фикрларимизни баён этдик. Бирида изланиш, ташаббускорлик туфайли ислоҳотлар изчил боряпти. Бирида боқибеғамлик туфайли иш издан чиқмоқда. Одамлар оддий шароитлардан ҳам бебаҳра қолмоқда. Биз Навоий номли хўжаликдаги аҳволни тушунтириш, изоҳлаб беришни Оққўрғон туман ҳокимлиги эътиборига ҳавола этамиз. Зеро, янгиланиб бораётган жамиятимизда ҳамма нарса инсон манфаатларига хизмат қилиши керак. Бунинг устига 1997 йил — Инсон манфаатлари йили эканлигини ҳар биримиз унутмаслигимиз лозим.

Саидвали ҲАСАНОВ,
«Тошкент ҳақиқати»нинг махсус мухбири.

ХАЛҚ УСТАЛАРИ ТАНЛОВИ

Наманган вилоятида бўлиб ўтган танловда халқ ҳунармандчилиги усталари иштирок этди. Улар ўйиб гул солинган ёғоч қутичаларни, қўлда тикилган сўзаналарни, юз хилдан ортиқ бошқа ажойиб буюмларни намойиш қилдилар.

Ғолиблар учун катта пул мукофотларини таъсис этган вилоят товар ишлаб чиқарувчилар ва тадбиркорлар палатаси танлов якунларини чиқарди. Вилоят марказида эсдалик буюмлар билан савдо қилувчи махсус магазин очиш тўғрисида қабул қилинган қарор танлов иштирокчилари учун яна бир мукофот бўлди. Эндиликда халқ ижодиёти усталари ўзлари ясаган буюмларни бемалол сотишлари мумкин.

ҲИММАТ

Хосиён қишлоғи аҳолиси эндиликда бозор қилиш учун туман маркази, Хева шаҳри ёки Ғозиобод қишлоғига қатнаб юрмайдиган бўлди. Бу ерда янги бозор очилди. Уни тадбиркор Жуманиёз ота Раҳимов ўз маблағи ҳисобига қуриб берди. Бу ерда кундалик зарур моллар билан бир қаторда деҳқонлар етиштирган маҳсулотлар ва тадбиркорлар ишлаб чиқараётган буюмлар сотилмоқда. Қўшкўпир туманидаги «Хосиён» бозори Хоразм воҳасидаги бешинчи хусусий бозордир.

МИЖОЗЛАРГА ҚУЛАЙЛИК

Хоразм тадбиркорлари, мулк эгалари, корхона ва ташкилотлари пул муносабатларини амалга ошириш борасида катта қулайликка эга бўлди. Бирйўла учта — «Ғаллабанк», «Заминбанк» ва «Асакабанк»нинг вилоят бўлимлари янги бинога кўчиб ўтди. Уларда мижозларга тез ва қулай хизмат кўрсатиш учун барча шароит яратилган. «ЎзДЭУавто» автомобилини харид қилишни истаган кишилар «Асакабанк» бўлимидан имтиёзли қарз олиши, унинг беминнат хизматидан фойдаланиши мумкин.

САҲНАДА — ЁШЛАР

Аббос Бакиров номидаги Андижон болалар ва ёшлар театри мактаб ўқувчилари учун ўзига хос Янги йил совғаси тайёрлади. Ижодий жамоа драматург Ж. Маҳмудовнинг «Осмондан танга ёққан кун» эртак-спектаклини томошабинлар ҳукмига ҳавола этди. Асардаги ролларни асосан Андижон давлат санъат билим юртининг талабалари ижро этмоқда.

ЎҚУВЧИЛАР АКАДЕМИЯСИ

Самарқанддаги Й. Охунбобоев номли болалар ва ўсмирлар ижодкорлиги саройи жамоаси кичик фанлар академиясини ташкил этиш ташаббуси билан чиқди. Ўзбекистон фанлар академияси Самарқанд бўлими ва вилоят халқ таълими бошқармаси бу ташаббусни қўллаб-қувватлади. Ҳозирдаёқ кичик академиянинг икки бўлими фаолият кўрсатмоқда. Уларда ёшлар атроф-муҳитни муҳофаза қилиш, Ўзбекистон халқлари маданияти ва тарихини ўрганмоқда.

ЯНГИ ДАСТУР БИЛАН

ЗАНГИОТА туманидаги Назарбек қишлоқ маданият уйининг «Феруза» ашула ва рақс дастаси ижодий жамоаси «Муҳаббатга тўлсин бу олам» деб номланган янги дастури билан туман маданият масканларида концерт томошаларини намойиш эта бошлади. Ансамблнинг ёшлик, муҳаббат, вафо, садоқат тараннум этилган ўзбек, тожик, афғон, ҳинд қўшиқлари кўпчиликнинг олқишига сазовор бўлмоқда. Дастурни жамоанинг бадиий раҳбари Рустам Отажонов саҳнага олиб чиққан.

Салоҳиддин СИРОЖИДДИНОВ.

КУЗНИ АВВАЛДАН КЎЗЛАБ

Жойларда ўтган йилги ҳосилни қайта ишлашни тугатмасданоқ Ўртачирчиқ туманидаги Чиғириқ пахта қабул қилиш пункти республикада биринчи бўлиб 1997 йилги мавсумга тахт қилиб қўйилди

Мазкур пункт жамоасининг бундай ҳозиржавоблиги Ўзбекистон «Пахтасаноатсотиш» ҳиссадорлик бирлашмаси раҳбарлари томонидан ҳам алоҳида қайд этилди.

— 1997 йил — Инсон манфаатлари йили учун биз алоҳида ҳозирлик кўрдик, — дейди пункт мудири Болтабой Иброҳимов. — Агар 1996 йилда корхонамиз «Ҳақиқат», Акмал Икромов номли жамоа хўжаликларидан 6500 тонна пахта қабул қилиб олган бўлса, мазкур йилда бу кўрсаткич янада ортади. Шу мақсадда 1996 йилнинг 4 декабридаёқ майдонимизни кенгайтириб, 10 минг тоннагача бўлган ҳосилни қабул қилиб олишга тахт қилиб қўйдик. Пахтани транспортерга юкловчи 12 агрегат, 8 транспортер, 5 та пахта шамоллатгич ва катта хирмонларни ёпиш учун чодирлар ҳозирлаб қўйилди. Бу ишда К. Баймиев, Р. Аҳмедов сингари мутахассислар, А. Абдураҳимов, Р. Каримқулов, Б. Ибрагимов, З. Умурзоқова, Г. Бабаева, Л. Гусина, М. Йўлдошев, Х. Бойназаров каби ишчилар алоҳида фаоллик кўрсатдилар.

Пунктда катта хирмонлардан бўш ерларда мевали боғ яратилгани, полиз маҳсулотлари етиштирилганлигининг ҳам гувоҳи бўлдик.

— Бу маҳсулотлардан ишчилар баҳраманд бўлишяпти, — дейди касаба уюшма қўмитаси раиси Зайтуна Умурзоқова, — шунинг учун ҳам бу йил боғларни янада кенгайтирамиз.

Пунктда эътиборни ўзига жалб этадиган омиллардан яна бири унинг ниҳоятда орасталиги, гулзорлар, хиёбонлар учун шинам жойлар ажратилганлиги, меҳнаткашлар дам олишини кўзлаб қулай шарт-шароитлар яратилганлигидир.

Ўзлари ҳақида ғамхўрлик қилинаётганлигини чин дилдан ҳис этаётган ходимлар ва ишчилар бутун эътиборларини келгуси йил ҳосилини уюшқоқлик билан қабул қилишга қаратмоқдалар.

Саид САИДВАЛИЕВ.

Корхона ҳаётидан лавҳалар. В. ГРАНКИН олган суратлар.

МАРҲАБО, МУБОРАК ШАҲРУ РАМАЗОН!

Тинчлик, омонлик, осойишталик оғушида, Аллоҳ таоло паноҳида бўлган мамлакатимиз аҳли навбатдаги рўза ойи — Шаҳру Рамазонга хушнудлик ила етиб келди. 10 январдан бошлаб бутун ислом оламида барча муслим ва муслималар катта ва ёруғ ниятлар билан Ас-Саум яъни рўза тутишга доҳил бўладилар. Маълумки, бу ой шариат ва тариқат, диний аҳкомлар, инсоний фазилатлар нуқтаи назаридан ўзига хос бир муборак муддатдир. Шу боис биз ана шу айём арафасида Хўжаалямбардор масжидининг имом-хатиби Абдураҳмон ҳожи КАРИМОВ билан суҳбатда бўлдик.

— Рўза... Бу калима тилга олиниши билан одамлар қалбига бир илиқлик, чеҳраларига мунавварлик югуради. Асрлардан буён бу тамойил ислом қавмлари орасида давом этиб келмоқда. Рўза тутмоқликнинг ибтидоси хусусида қисқача сўзлаб берсангиз...

— Бажонудил. Бисмиллаҳирроҳманирроҳийм. Аммо баъд... Шаҳру Рамазон яъни рўза ойи биргина воқеат билангина ўта табаррук ва муқаддас ҳисобланади. Бунинг боиси шундаки, Қуръонил карим баайни мана шу ойда пайғамбаримиз — Муҳаммад мустафо саллоллоҳу алайҳи вассалламга нозил бўла бошлаган. Бошқача қилиб айтганда, Расулоллоҳга Аллоҳ сўзлари — ваҳийлар аниқ-тиниқ эшитила бошланган. «Бақара», «Нисоъ» ва бошқа қатор сураларда мусулмонлар учун рўза тутмоқлик фарз этиб тайинланган. Жумладан, «Бақара» сурасининг 182-оятида «Э, мусулмонлар, илгариги умматларга фарз қилинганидек, сизларга ҳам рўза тутмоқлик фарз қилинди. Маълум муддат рўза деб белгиланди» дейилади.

Шу тариқа бир ой муддат давомида рўза ушламоқлик фарз бўлди. Алоҳида эътиборли жойи шу ердаки, бу маросим ўта инсонпарварлик маъниси билан йўғрилди. Жумладан, касал ёхуд сафарда бўлганларнинг рўза тутмаслиги мумкинлиги белгиланди. Рўза учун фидья (рўза ўрнини босувчи назр) аниқланди. Бундай каффоротлар рўза маросимини осонлаштирди ва одамларга қулайлик туғдирди. Мана шундай қоидалар билан бизнинг рўзамиз умуминсоний аҳамият касб этди.

— Жоҳилия давридан кейин рўза тутишлик дарҳол оммалашмаган бўлса керак?

— Шубҳасиз. Рўзанинг хосиятларини тушунтиришда, унинг моҳиятини очиб беришликда пайғамбаримизнинг хизматлари катта бўлди. Бинобарин, у зотнинг ўзлари бу маросимга ғоят бир ўзгача тараддуд билан ҳозирлик кўрар ва рўзани ушлашликда шахсий намуна кўрсатар эканлар. Исмоил ал-Бухорий ва Муслим ҳадисларида қайд этилишича, Расулоллоҳ шундай дер эканлар: «Аллоҳ таоло айтадур, одам боласининг ҳар қандай яхши амали ўзи учундир, фақат рўзаси маним учундир, онинг мукофотини унга фақат менинг ўзим берурмен».

— Ҳазрат, энди айтинг-чи, рўза тутган одам ўзини қай тариқа ушламоғи лозим?

— Бу ерда ҳам Қуръони шарифга мурожаат қилайлик. Унда таъкидланишича, рўза, энг аввало, бандаси билан Аллоҳ ўртасидаги маҳфий, сирли бир ибодатдир. Зотан, шундай экан, ҳар бир инсон бу ибодатга чин ихлос билан, иймони мустаҳкам бир ҳолатда киришмоғи керак. Рўзадор уят сўзларни айтмаслиги, беҳуда қаттиқ овоз чиқармаслиги, кимдир унга ношойим сўзлар айтса, у мен рўзадорман, демоғи лозим. Оғиз беркитилгандан бошлаб то оғиз очилгунига қадар таом истеъмол қилмаслик, суюқлик ичмаслик, маҳбубаси билан васли-висолда бўлмаслик — рўзанинг асосий шартларидир.

— Рўза кунлари ифторлик қилиш яъни одамларни уйга чорлаб, меҳмон қилмоқлик одати бор. Бу хусусда нималар дейиш мумкин?

> *«Набий саллаллоҳу алайҳи васаллам марҳамат қилиб шундай деганлар: «Рўзадор Аллоҳни деб емас-ичмас, они деб рўза тутар. Рўза — жаннат демакдир!»*
> *«АЛ-ҲАДИС» китобидан.*

— Ифторлик шарафли бир таомилдир. Зеро, унинг савоби оила аъзоларининг ҳаммасига тегади. Ифторликнинг оила рўзғорига зарари тегмайдиган бўлса, уни амалга ошириш мумкин. Аммо, қарздор бўлиб, ёхуд мушкуллик билан ифторлик қилмоқлик номақбул ишдир. Рўза тутмаганларни бундай даврага чорламаганлик маъқул. Ўз ўрнида рўза тутмаганлар ҳам таклиф этилмаганлигидан ҳафа бўлмасликлари жоиздир.

— Айрим замонавий тиббий олимлар маълум муддат рўза тутмоқликни фойдадан ҳоли эмас, деб ҳисоблайдилар. Сиз бу нуқтаи назарга нима дейсиз?

— Бу ерда икки нарсани кескин фарқламоқ дуруст бўлади. Биринчиси, рўзада инсон бутунлай очликка маҳкум этилмайди. Кеча-кундузнинг ярмида сабр-қаноат қилиш ва тановулдан тийилиш чиндан ҳам инсон жисмига фойда келтиради. Иккинчидан, рўза бу руҳий, ботиний муолажадир. Инсон иймонан, вужудан, эътиқодан покланмагунча том маънода соғлом, деб ҳисобланмайди. Рўза эса баайни ана шу улуғ мақсадга хизмат қилади.

— Яна қандай истакларингиз бор?

— Ҳали айтганимиздек, индинга — 10 январь эрта тонгда рўза тутмоқликка ният қилган инсонлар саҳарликка турадилар. Рўза тутишликнинг қонун-қоидаларини одамларимизнинг аксарият кўпчилиги жуда яхши биладилар. Бундай йўл-йўриқларни улар онгига етказишда оммавий ахборот воситалари — ойнаи жаҳон, радио, газеталар ўз вазифаларини кўнгилдагидек адо этмоқдалар, деб ўйлайман.

Рўза ойи давомида ислом аҳкомларига риоя этадиган мамлакат узра пок ниятли, қалбан тоза оилалар хонадони тепасида алоҳида бир нур ёлқин сочиб туради, дейдилар. Иншооллоҳ, бизнинг Ўзбекистонимиз ҳам мустақилликка эришганидан сўнг ҳурматли юртбошимиз Ислом Каримов раҳнамолигида ана шундай буюк бахтга муяссар бўлди. Виждон эркинлиги, диний эътиқодларга кенг йўл очиб берилди. Рўза тутмоқлик ҳам ана шундай муборак иноятларнинг бири бўлди.

Мен барча юртдошларимизга Шаҳру рамазон давомида Аллоҳ таолодан куч-қувват, сиҳат-саломатлик тилайман. Уларнинг пок ният ила қилган барча амалларини Яратганнинг ўзи қабул айласин. Рўзанинг бидояти ва ниҳояти хайрли бўлсин!.. Ассалому алайкум, ва раҳматуллоҳу ва баракатуҳ...

Суҳбатдош Раҳимберди УМАРОВ.

Маънавиятимиз сарчашмалари

АКМАЛ ТОШКАНДИЙ

Бу шоир асли Пискент номли қарйадан бўлиб, авлиёи қорахонийлардан Низомиддин Пискандийнинг ўғли Мансур хўжанинг набирасидур (Бобоси ҳам шоир бўлиб, тахаллуси Мансур эди).

Бу кишининг номи ҳам ўз номидан тахаллус ихтиёр этиб олинмиш бўлуб, номи Саййид Акмалдур.

Мансурнинг Саййид Яъқубхон ва Саййид Юсуфхон номида икки ўғли бўлиб, Саййид Акмалхон шулардан бирининг Яъқубхоннинг ўғлидир.

Шоир шул Пискентда ҳижрий ила 1250- (1834-35) нчи йилда туғилган. Шоир биринчи бошланғич мактабни шул туғилган жойида бетартиб илми қироат ўрганиб Тошкентда мадрасада туруб таҳсили илм олмиш ва Бухорода ҳам хатм этмишдур. Бироқ бу кишига ўз қизини бермиш Яъқуббек Қашқарға хон бўлуб ўлтургандан олдинроқ Саййид Акмалхонни Қашқар шаҳрига қози этиб қўймиш эди. Шунда турди. Машҳур шоир Ўзгандли Тоиб, Мулла Юнусжон шиғовул ҳам Акмалхоннинг ҳимоясига бориб эди. 1866 йилда Мулла Алимқул ўлгандан кейин Қашқарға бориб эди. Ёрканд шаҳарига қози этиб қўйилади. Қачонки, Қашқар вилояти Яъқуббек болалари қўлидан хитойларга ўтгач, қочиб Фарғонага келдилар. Шунда Саййид Акмалхон ҳам Хўқандда турди. Сўнгра бориб Пискентда турди. Кейин Тошкандда турган вақтида зўр шоири нуқтадон ва олимлиги билан ном чиқариб мунозара ва муҳокамада шуҳрати зиёдалашиб кетди. Маҳаллий уламолар бу кишига ҳасад этиб, чор амалдорлари бу кишининг устидан донос этиб шубҳали этиб кўрсатдилар. Тошканд туриш оғир бўлиб қолди. Бу киши эшонлиқ этмади. Баъзи биродар дўстларининг маслаҳати ила Бухорога кетди. Бир неча ой тургач, амири Бухорога ариза бериб мударрислик этишига бир жой сўради. Амир эса бу олимнинг илмий даражасини синаб кўруб маълум қилишни буюруб қози Калонга тушурди. Қозикалон бу кишига тўғри баҳо бермай, ҳасад этиб «Муллойи авсат», яъни ўртача мулла деб кўрсатди. Амир эса бу кишини имомликка буюрди. Қозикалон Бухоронинг бир чекка маҳалласига имом этиб юборди.

Шоирга Қозикалоннинг бу қараши жуда оғир келди. Ҳам иқтисодий томондан оғирлик тортар эди. Машаққат ила чидаб турди. Оиласи бу турмушга чидамади. Хотуни Пискентга қайтишга мажбур бўлди. Шоирга яна оғирлик юз берди. Шунча қийинчиликка тушувига сабаб бўлган Қози Бадриддин вафот этиб қолди. Шоирлар қозига навҳали марсиялар сўзладилар. Булар орасинда шоир Акмалнинг қозининг илмий даражаси улуғ бир сиймолиги фазлу фазоили тўғрисида улуғ бир зиён азимдур деб тавсиф этиб ёзган марсияси ҳаммани ҳайратда қолдирди. Ҳақиқатан шоирда кийна адоват сақламагани ҳаммага, хусусан амирга маълум бўлди. Ҳурмати ошди. Амир бу кишини ҳузурига чақириб, ҳатто Шаҳрисабзга бирга олиб борди эса вақт ўтмиш эрди. Шоир Акмал касал бўлиб қолиб эди. Ниҳоят ҳижрий ила 1301 - (1883-84)нчи йилда Бухорода 51 ёшинда вафот этди.

Ҳўқандли шоир Тоиб, Юнусжон Қози шиғовул марсия вафот тарихи ёзмишдир. Замондоши ва дўсти Бухороли шоир Сомий Акмал тўғрисида бир хотира ёзмишдурки, Қўлёзмалар институтида (Беруний номли Шарқшунослик институти — А. Қ.) сақланмоқдадур. Ўзи эшонзода бўлгани ҳолда эшонлик этмади. Қози бўлуб турганда халқни тўғри ҳукм этгани тўғрисида ҳануз эл орасинда мақтовлар бордур. Моддий бойлик орттирмагани, иқтисодий ҳолда қийналгани ниҳоят камчиликларга дучор бўлгани, ялғуз қолгани исбот этадур.

Ашъорлари бадиийдур. Кўпинча Бедилга эргашгани кўруладур. Туркий, форсий ва ҳатто арабий шеърлари бордур. Ҳўқандда ҳам кўп.

Ногардад шеъри ман машҳур то жон дар бадан дорам,
Ки баъд зи марг оҳу нофа берун мекунад бўро.

Таржимаси:

То баданимда жоним бор, мани шеърларим машҳур бўлмайди. Кийикни киндиги бўйини ўлгандан сўнгра чиқарадурку!

Бу тўртлик ҳам Акмалдандур:

Эй шамъ, дар гудози гам аз баҳри чистий
Вай сар буррида ба сели савдойи кистий
Дардат чи дард буд ба як по ситодаи
Месўхтий чу ман ҳама шаб мегистирий.

Таржимаси: Эй шамъ, бу ғамда ўтишинг нима учундур. Эй боши кесик кимни савдоси учун сўйилдинг; дардинг нима дарддурки, бир оёқда турубсан? Манга ўхшаб ҳар кеча куясан ва йиғлайсан?

Қуйида шоир Акмал Тошкандий қаламига мансуб бир ғазал ва катта бир мухаммасидан парчалар ўқийсиз:

Ёр ағёра шакар ханда ила сўз қотадур
Рашкдин аччиғ-аччиғ ваҳ мани қон йиғлатадур.

Кўзда ёшимни ажаб юзда ниқобим кўргач,
Ёйилур чарх уза сайёра қуёш чун ботадур.

Рашкдин риштаи жонимда шикан узра шикан,
Ғолибо сумбули зулфини сабо бутратадур.

Не тонг уйғонмаса маҳшар тонги васл уйқусидин,
Улки тонг отқуча ёрин қучоғинда ботадур.

Бул ҳаволар не баробар бўлур ул ошиқи ким,
Бир боқишда дилу динини баробар сотадур.

Ростким, рост бин эмас кўринг ул каж назари
Ростлиғ бобида сарви қадиға ўхшатадур.

Ҳадфи сийна шигоф узра шигоф ўлса не тонг,
То муқаввас қоши новак уза новак отадур.

Не равиш бирла ажал фарзинидин мот ўлмас,
Бу бисот устида ҳар шоҳки, от ўйнатадур.

Кўрмади ул ойи юзин Акмал ҳаргиз ваҳ-ваҳ,
Неча анжум каби юз ёшурубон тун қотадур.

***

Жунун иқлимида меҳнат фозилар бор экан мундоғ,
Гули айшим хазон этган саболар бор экан мундоғ,
Бошимга чарх жавридин жафолар бор экан мундоғ,
Кўнгилга ҳажр дардидин балолар бор экан мундоғ,
Фалакни гардишидин осиёлар бор экан мундоғ.

Дами чун гулхан ўтиға кабоб айлаб мани маҳзун,
Гаҳи ғам водисин жавлон уруб монандийи мажнун,
Гаҳи Вомиқ киби кўздин тўкуб юз Дажлау Жайҳун,
Сиришкимдин жаҳон тўфонига кетди уруб гардун,
Кўнгилга ҳажр дардидин даволар бор экан мундоғ.

Асир айлаб мани ҳажр илкида бечоралар қилдинг,
Танимни тийр борони балодин ёралар қилдинг,
Кўнгил мийносини ғам тоши бирла поралар қилдинг,
Сўроғингда мени бечорани бечоралар қилдинг,
Жамолинг шомида субҳу саболар бор экан мундоғ...

Дариғо, бўлмади мақбул султон арзи ҳожатим,
Қарини файзи роҳат арсаи субҳу муножотим,
Юз ойиндин асар гул қилмади гулзори даъватим,
Саломат дафтаридин маҳв бўлди бенишон отим,
Ижобатдин йироқ тушган дуолар бор экан мундоғ.

Висолинг косидин пайғомин излаб бўлди шод Акмал,
Сеҳр айвонидин ўтди ба ранги барқибод Акмал,
Белига боғлаб эҳроми талаб ҳожи ниҳод Акмал,
Тавофи хонаи мақсуд этиб топди мурод Акмал,
Муҳаббат водийсида раҳнамолар бор экан мундоғ.

ХОРИЖДАН ХАБАРЛАР

«МАРМАРГА БИТИЛГАН СЕВГИ МАДҲИЯСИ» АБАДИЙ ЯШАСИН!

Ҳиндистон олий суди «Дунёнинг етти мўъжизаси»дан бири-Тожмаҳал мақбараси атрофидаги тошкўмир билан ишлайдиган барча саноат корхоналарини ёпиб қўйишга қарор қилди.

Агар мазкур қарор кучга кирса, Агра шаҳрининг ушбу ҳудудидаги 400 га яқин саноат корхонаси 1997 йилнинг охирига қадар атроф муҳитни беҳад ифлослантиришдан тўхтайди. Ҳиндистон ҳукумати эса Тожмаҳал атрофида жойлашган корхоналарни бошқа ёққа кўчиришга ёрдам беради. Шу жойда қолишга қарор қилган корхоналар эса ўзининг ишлаб чиқариш технологиясини тамоман замонавийлаштириши керак.

Маълумки, 17-асрда Шоҳжаҳон томонидан бевақт вафот этган севгилиси Мумтозмаҳал бегимга атаб қурилган Тожмаҳал, бугун ёрдамга муҳтож. «Мармарга битилган севги мадҳияси», деб таъриф олган ушбу обида атрофига, сўнгги йилларда кўплаб саноат корхоналари қурилгани боис, унинг деворлари нурай бошлади.

Шуни таъкидлаш керакки, гарчанд Ҳиндистонда Тожмаҳални сақлаб қолиш учун кураш анча олдин бошланган бўлса-да, шу пайтга қадар жиддий натижаларга эришилгани йўқ. Халқаро экологларнинг фикрича, Ҳиндистон ҳукуматининг мазкур қарори жаҳон маданиятининг бебаҳо бойлигини ҳалокатдан қутқариб қолиш йўлида қўйилган катта қадамдир.

САЙЁҲЛИК — ХАВФЛИ МАШҒУЛОТ

Эритреяда ўлдирилган беш нафар белгиялик сайёҳнинг жасади ўз ватанига олиб келинди. Дастлаб белгияликлар мазкур қотиллик ҳақида эшитганда ҳайратдан лол қолди. Кейин ушбу мамлакатга қизиқиш ортди. Чунки, Эритерия давлати ҳақида кўпчилик энди эшитиб турган эди.

Қизиғи шундаки, сайёҳларга нисбатан бундай зўравонликлар Африкада тез-тез такрорланиб туришига қарамай, мазкур қитъанинг белгиялик сайёҳлар орасидаги оммавийлигига путур етаётгани йўқ. Аксинча, Белгия сайёҳлик бюросининг маълум қилишича, мазкур ҳодисадан сўнг, Африкада сайр қилувчилар сони камайиш ўрнига, бир неча фоизга ошган.

* * *

Сайёҳлик инсониятнинг маданий хордиқ чиқариши учун энг ажойиб машғулот экани барчага аён. Айниқса, дўстлар даврасида Янги йил байрамини нишонлашга нима етсин. Ана шундай орзулар билан бир гуруҳ россиялик сайёҳлар Янги йил кечасини Мисрнинг гўзал эҳромлари ёнида кутиб олишни режалаштиришган эди... Афсуски, бу уларнинг кўпчилиги учун сўнгги ният бўлди.

Сайёҳлар тушган автобус Хургад шаҳри кўчаларининг бирида юқори тезликда кета туриб, юк автомобили билан тўқнашган. Оқибатда етти нафар киши ҳалок бўлди, бир неча нафари эса оғир жароҳатланди.

(ЎзА).

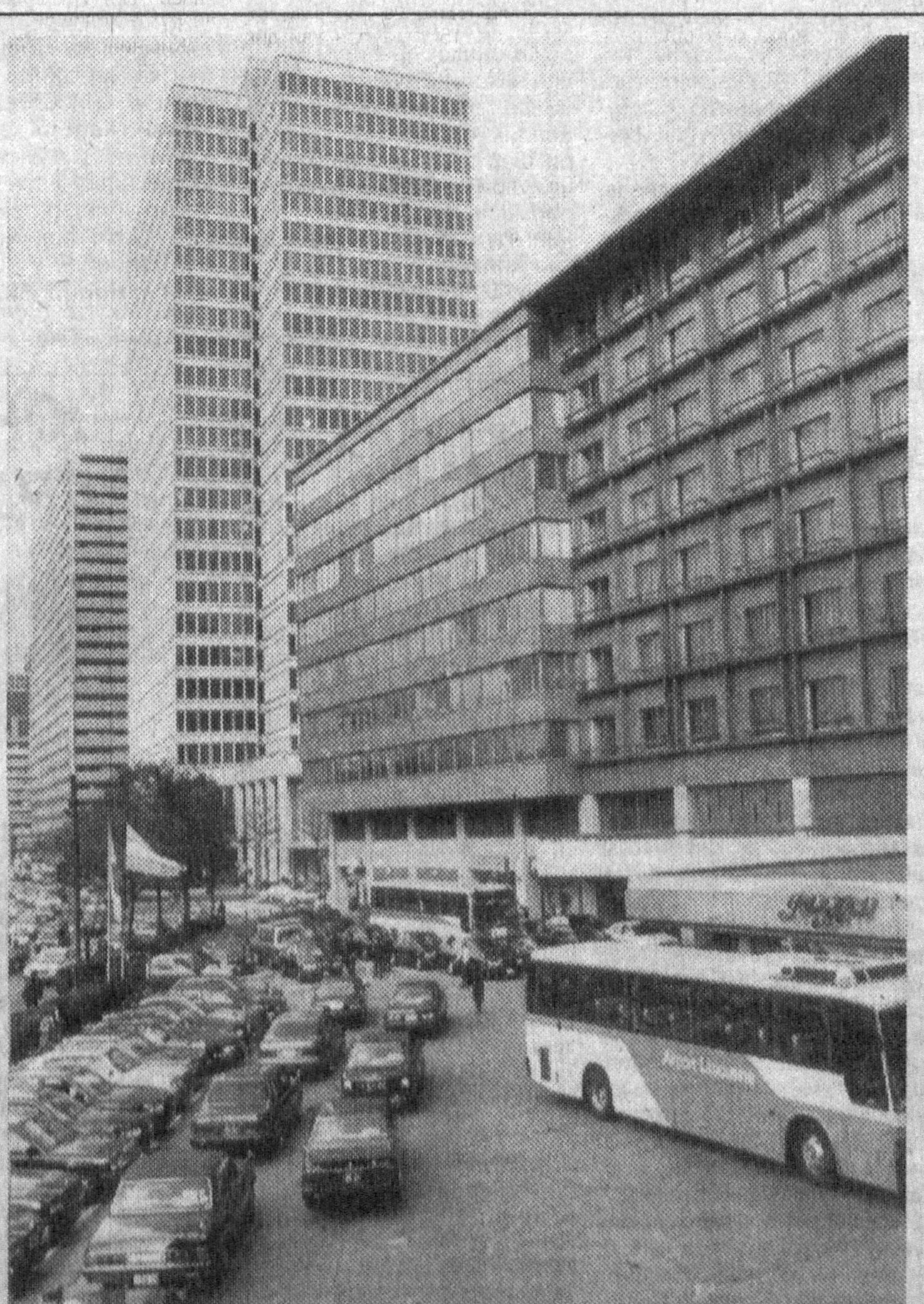

Япония бўйлаб. Токио шаҳри кўчаларида. Собир ЗУФАРОВ(ЎзА). Махсус «Тошкент ҳақиқати» учун олинган сурат.

ОДАМ БАЛИҚ ОВЛАЙДИ, ТИМСОҲ ЭСА...

● **ХЕРАРЕ**. Сўнгги кунларда Зимбабведа ёғингарчилик шу қадар кучайиб кетдики, мамлакатдаги дарёлар тимсоҳлар билан тўлиб қолди. Зимбабве ҳуқуқ-тартибот маҳкамалари балиқчилар, сайёҳлар ва дам олиш учун дарё бўйига келганларни хушёр бўлишга, иложи бўлса, кўнгилочар тадбирларни бошқа вақтга кўчиришга ундамоқда. Албатта, бу огоҳлантириш сабабсиз эмас: ўтган ҳафтада уч киши тимсоҳлар ҳужумига учраб ҳалок бўлди.

Қурбонларнинг биринчиси — 60 ёшли деҳқон соҳилда қамиш ўраётиб ҳалок бўлди. 17 ёшли сузувчи эса, тимсоҳнинг баҳайбат оғзидан қутулиб чиққач, оғир жароҳат туфайли ҳаётдан кўз юмган. 9 яшар болакай эса, қирғоқда балиқ овлаётиб ажал комига тушди.

ИМКОНИЯТНИ ҚЎЛДАН БОЙ БЕРМАНГ

● **ВАШИНГТОН**. АҚШнинг «Сан» газетаси 1997 йилни «Нафақат ерда, балки фазода ҳам буюк ҳодисалар юз берадиган йил», дея эълон қилди. Газета таҳририяти нимага асосланиб бундай хулосага келди экан, деб ўйларсиз. Гап шундаки, ўтган йили америкалик ҳаваскор мунажжимлар Алан Хейл ва Томас Бопп кашф қилган «Хел-бопп» кометаси бу йил сайёрамиз ёнидан ўтади. Уни февраль ва март ойи бошларида тонг палласида, март охирлари ва апрелда эса кечқурун бемалол кузатиш мумкин. Курраи заминимиз билан «хел-бопп» орасидаги масофа 23 март куни ўзининг энг қисқа нуқтасига тушади. Ўша куни комета биздан «атиги» 200 миллион километр узоқликда бўлади.

«Хейл-бопп»ни куриш нақадар ноёб ҳодиса эканини тасаввур қилиш учун, у Қуёш атрофида бир айланиб чиқишга 2400 йил «сарфлашини» айтиш кифоя. Бу эса, ерликлар мазкур кометани кейинги гал XXX асрда «учратади», деганидир.

КИМГА БАЙРАМ, КИМГА АЗА

● **КОБУЛ**. Янги йилни ҳар ким ҳам байрамона кайфиятда кутиб олаётгани йўқ. Ҳукуматга қарашли жанговар самолётлар «Толибон» ҳаракатига қарши Қобулни муттасил бомбардимон қилаётир. Улар, айниқса, Қобул аэропортини кўпроқ ўққа тутмоқда. Ҳозирча талофот ва қурбонлар ҳақида ҳеч қандай маълумот эълон қилингани йўқ.

Ҳарбий кузутувчиларнинг ҳисоб-китобларига қараганда, ҳаво ҳужумлари ўтган йилнинг сўнгги ҳафталари давомида деярли кунора уюштирилган. Қобулнинг бу қадар кўп ўққа тутилиши толибларнинг мамлакат шимолига қилган ҳужуми учун олинаётган қасос, дея изоҳланмоқда.

ХОИНЛАРГА ШАФҚАТ ЙЎҚ

● **ТРИПОЛИ.** Ливия қуролли кучлари сафида хизмат қилаётган 6 нафар зобит Америка Қўшма Штатлари фойдасига жосуслик қилгани учун ҳибсга олинди. Улар «АҚШ махсус хизмати ходимларига махфий ахборотларни етказиб бериш ҳамда Ливия давлати хавфсизлигига путур етказганликда» айбланмоқда.

Ливия ҳарбий трибунали жосусларни олий жазога ҳукм қилди. Ҳарбий суд маҳкамаси ҳукмига биноан, зобитларнинг 4 нафари отилади, қолган икки зобит эса осиб ўлдирилади.

Тергов давомида мазкур олти жосусдан ташқари яна икки ҳарбий ва олти нафар фуқаро ҳам ҳибсга олиниб, турли жазоларга ҳукм этилди.

БАХТИЁР БАХТСИЗЛАР

● **МОСКВА.** Япон денгизида Россиянинг «Находка» деб номланган нефть ташувчи кемаси ҳалокатга учради. Воқеадан хабар топган Япониянинг соҳилни назорат қилиш хизмати вакиллари кемадаги 31 йўловчи ва 32 нафар экипаж аъзосини вақтида қутқариб қолишга эришди. Ҳозир «бедарак йўқолган» бир киши қидирилмоқда.

Россия Фавқулодда ҳолатлар вазирлигининг маълум қилишича, кемада 19 минг тонна мазут бўлган. Айни пайтда мазут кеманинг дарз кетган ерларидан денгизга сизиб чиқаётир.

(ЎзА).

ҚИСҚА САТРЛАР

ВАШИНГТОН

АҚШ давлат котибининг ёрдамчиси Уинстон Лорд КХДРнинг Жанубий Кореядан сув ости кемаси билан боғлиқ можаро учун расман узр сўраганини ижобий баҳолади. Уинстон Лорд Шимолий ва Жанубий Корея мамлакатлари ўртасидаги музокаралар энди янги йўналишда боришини таъкидлади.

ЛОНДОН

Буюк Британия ҳукумати жамоат жойларида жиноятчиликка қарши кураш борасида янги қонун қабул қилди. Унга кўра, 1997 йилдан бошлаб фуқароларнинг совуқ қурол олиб юриши тақиқланади. Ёнидан 6 сантиметрдан узун пичоқ ёки болта топилган инсон умрининг 2 йилини қамоқда ўтказиши мумкин.

ҚИСҚА САТРЛАР

СИНГАПУР

РАТА—ТАСС ахборот маҳкамаси хабарига кўра, Бангкок халқаро аэропортида бангладешлик 65 киши ҳибсга олинди. Улар бу мамлакатга сохта виза билан келган. Таиланд муҳожирлик хизмати маълумотига кўра, бугунги кунда мамлакатда бир миллионга яқин муҳожир ноқонуний равишда яшаб келмоқда. Уларнинг ярми қўшни Мьянма мамлакати фуқароларидир.

БИШКЕК

Гиёҳвандликка қарши кураш бўйича Қирғизистон давлат комиссияси раиси Асқар Мамаев 1996 йили содир этилган жиноятларнинг асосий қисми наркотик моддалар билан боғлиқ эканини маълум қилди. Республика Миллий хавфсизлик органи хабарига қараганда, ўтган йили Афғонистонда ишлаб чиқарилган 12 тоннадан ортиқ наркотик модда мамлакат ҳудудидан олиб ўтилган.

(ЎзА).

МИСЛСИЗ ТАЛОФОТ

1995 йил ёзида Исроил тарихида мислсиз ўрмон ёнғини содир бўлганди. Ўшанда табиий офат туфайли 2 миллион дарахт ва бошқа ўсимликлар завол топганди.

Пойтахтдан 20 километр ғарбдаги Қуддус йўлаги деб аталмиш масканда юз берган бу офат оқибатида уйлар, паррандачилик фабрикалари, омборлар куйиб кул бўлган. Лекин атроф-муҳит учун келган зарар ҳаммасидан ҳам ошиб тушган. Ҳавони тозалаб турувчи Қуддус тоғларидаги энг кекса дуб ва зайтунлар, қарағай, сарв дарахтлари, арчалар, бодомлар энди йўқ. Минг-минглаб сайроқи қушлар, жониворлар макансиз қолди. Ноёб дала гуллари, турли-туман гиёҳлар ҳам нобуд бўлди. Тўғри, вақти келиб ёнғин ўрнидаги «жароҳатлар» битиб кетар. Аммо бунинг учун неча-неча йиллар керак бўлади. Ҳозир нафақат ҳар бир исроиллик, шунингдек, дунёдаги барча табиат ҳаваскорлари учун бўлган бу йўқотиш ўрнини қоплаш чоралари кўрилмоқда. Бу иш билан мамлакатдаги бир неча ташкилот шуғулланмоқда.

СУРАТДА: Бет-Шенеш яқинидаги ўрмоннинг ёнғиндан кейинги кўриниши.

Улар «Бўстон»да учрашдилар

ВИЛОЯТИМИЗДАГИ ҳунар-техника билим юртларида таълим олаётган талабалардан 70 нафари қаровчисиз етим қолганлар. Вилоят халқ таълими бошқармаси Касаба уюшмалари вилоят кенгаши кўмагида бу талабаларнинг қишки таътил кунларини мазмунли ўтказиш ва мунтазам назоратда туришларини таъминлаш мақсадида хайрли ишга қўл урилди. Янги йил арафасида уларга бош-оёқ сарпо, зарур ўқув қуроллари совға қилиниб, ҳар бирига маълум миқдорда пул қўйилган омонат дафтарчалари тақдим этилди. Қизиқарли ўтган байрам томошасидан сўнг талабалар ёппасига Чирчиқ шаҳридаги болаларни соғломлаштиришга ихтисослашган «Бўстон» номли дам олиш масканига жўнатилди.

Куни кеча болалар ҳолидан хабар олиш ниятида вилоят ҳокимлиги ва вилоят халқ таълими бош бошқармаси ҳунар-техника таълими бўлими ходимлари билан ҳамкорликда «Бўстон» дам олиш масканига ташриф буюрдик. Маскан клубида тўпланган болаларга Чирчиқ шаҳар маданият уйи вакиллари замонавий куй-қўшиқлардан тузилган дастурни намойиш қилди. Биз барча кўзларда шодлик аксини кўрдик. Йигит-қизлар сафида ажралиб турган Рустам Прозоров билан суҳбатлашдик.

— 8 ёшимда онам мени болалар уйига топширди, — деб ҳикоясини бошлади у, — онам суд ҳукми билан оналик ҳуқуқидан маҳрум этилган. Шундан буён ҳаётим давлатимиз зиммасида. Мамнуният билан айтишим мумкинки, мен назоратсиз, оч-наҳор, кийим-бошсиз қолганим йўқ. Мустақил Ватанимиз Президенти ва ҳукуматимиз биз етимлар борасида мунтазам қайғуриб оғиримизни енгил қилишмоқда. Кўпчилик даврасида ҳаётимиз кечганлиги учун ота-онамиз бор-йўқлиги унчалик сезилмайди. Чунки, болалар уйида ва ҳозир таълим олаётган билим юртимизда бизга кўнгилдагидек ғамхўрлик қилишади.

— Онангни соғинмайсанми?

— Соғинаман, аммо, иложим қанча.

— Онанг сени кўргани келмайдими?

— Йўқ. Бундан кейин устозларим кўмагида чилангар-пайвандчилик қилмоқчиман. Ҳозир, Чирчиқдаги 27-ҳунар-техника билим юртида ўқияпман. Ўйлайманки, ҳаётимни изга тушириб оламан. Менга оғир пайтида елкадош бўлган Ватанимга муносиб хизматимни кўрсатаман. Худо хоҳласа, болаларимни ҳеч қачон қаровсиз қолдирмайман. Уларнинг тақдири ўзимникига ўхшашини асло истамайман.

Саҳоват

Ўсмирларнинг даврасида турли миллат вакиллари бор эди. Оврупоча кийинган бир қиз ўзини Гуля Умирова деб таништирди. Ангрендаги 30-ҳунар-техника билим юртида ошпазлик касбини ўрганаётган экан. Болалар ўзини қанчалик шоду-хуррам тутишга уринишмасин, кўзларида ўксик қалбнинг манзараси ҳар ҳолда сезилиб турарди. Ҳа, уларнинг уст-боши бут, ош-нони тайёр, ҳамма вақт бошпанаси, мавжуд, чунки, мустақил Ватанимизнинг ривожланиш тамойилларидан бири айнан ижтимоий муҳофазага қаратилганлиги туфайли ҳар қандай вазиятда қаровчисиз қолганлар, етимлар ва ногиронлар саҳоватдан четда эмаслар, фақат уларга ота-она меҳри етишмайди. Шу сабаб ўксинадилар, кўнгилларида армон... Ҳеч бир инсон ота-онаси тирик бўла туриб, «етимга» айланмасин. Ҳеч қайси болага айрилиқ сояси тушмасин, деган илинжлар дилимиздан ўтди.

Биз «Бўстон» соғломлаштириш маскани дарвозаси олдида болалар билан хайрлашдик. «Дам олиш кунлари мазмунли ўтсин, азиз болалар!», дедик. Уларнинг киприкларида нам пайдо бўлди. Бу айрилиқ кўз ёшлари эмасди...

Вилоят халқ таълими бошқармаси ҳунар-техника бўлими бошлиғи М. Абдуллаевнинг айтишича, билим юртларини тугаллаган етим болалар ишга жойлашиб, муносиб яшаш шароитлари билан таъминлангунча ҳам устозлар назоратида бўлишади. Ҳа, бу ҳам ғамхўрликнинг бир қирраси эканлигини унутмаслигимиз керак.

Тўлқин ЁРҚУЛОВ,
«Тошкент ҳақиқати» мухбири.

Раққоса саҳнага чиқиш олдидан.
Даврон АҲМАД олган сурат.

*СПОРТ**СПОРТ**СПОРТ**СПОРТ*

МИЛЛИЙ КУРАШИМИЗ ДОВРУҒИ

Таиланднинг Бангкок шаҳрида халқ миллий ўйинлари ҳамда спорт турлари бўйича иккинчи бутунжаҳон фестивали бўлиб ўтди. Унда қирқдан ортиқ мамлакат, шу жумладан ўзбекистонлик спортчилар ҳам иштирок этди. Вакилларимиз курашнинг Фарғона, Бухороча усуллари, Турон миллий якка кураши, шунингдек, «Қамал ҳимояси», «Чиллак», «Минди» каби халқ ўйинларини намойиш этдилар, Айниқса, Ирина Содиқова, Эркин Акромов, Ҳисомиддин Сайфуддинов, Жамолиддин Дадақўзиев каби спортчиларимиз чиқишлари катта олқишларга сазовор бўлди.

— Фестиваль иштирокчилари ва меҳмонларнинг мамлакатимизга қизиқиши жуда катта бўлди, — дейди Ўзбекистон давлат жисмоний тарбия ва спорт қўмитаси мутахассиси Абдухалил Маликов. — Буни Таиланд спорт қўмитасининг раиси, Осиё бокс федерацияси президенти доктор Тапсулан ҳам эътироф этди. Қатнашчилар орасида фақат ўзбекистонлик спортчилар чиқишлари Таиланд телевидениеси орқали намойиш этилгани мустақил давлатимиз миллий ўйинларига билдирилган юксак ишонч ва ҳурмат самараси эди.

Барча чиқишларимизни зўр қизиқиш билан томоша қилдилар. Айниқса, Турон миллий якка курашига қизиқиш катта бўлди. Кўпчилик стадионнинг ўзидаёқ уни машқ қила бошлади. Япония, Германия, АҚШ, Австралия сингари йигирмага яқин давлат мутахассислари Турон яккакурашини ўргатишимизни илтимос қилди. Олис Эфиопияда ҳам курашнинг фарғонача усулига ўхшаш тури бор экан. Улар билан ҳамкорлик ўрнатиб, келаси йили биргаликда мусобақа ўтказишга келишиб олдик.

Б. МАНСУРОВ,
ЎзА мухбири.

КУЧЛИЛАР ЖАҲОН БИРИНЧИЛИГИДА ҚАТНАШАДИ

ЯНГИ ЙИЛ арафасида Чирчиқ шаҳрида бокс бўйича Ўзбекистон Кубоги учун беллашувлар бўлиб ўтди. Бу нуфузли мусобақада Ўзбекистон биринчилиги ва бир қатор халқаро турнирларда муваффақиятли қатнашиб, ўз вазнида ярим финалгача чиқа олган чарм қўлқоп усталари куч синашишди. Ғолиблар Ўзбекистон терма жамоаси сафидан жой олиб, Марказий Осиё мамлакатлари биринчилиги ва Будапештда ўтадиган жаҳон чемпионатида Ватанимиз спорт шарафини ҳимоя қилиш ҳуқуқига эга бўлишарди. Даврага юздан зиёд иқтидорли боксчилар чиқишди.

Кескин ва шиддатли олишувлардан сўнг вазн тартибида қуйидаги боксчилар ҳурмат шохсупасининг энг юқорисидан жой олишди: 48 килограмм — Дилшод Йўлдошев (Фарғона вилояти), 51 килограмм — Алишер Раҳимов (Хоразм вилояти), 54 килограмм — Уйғун Сиддиқов (Тошкент), 57 килограмм — Ғайрат Бейсиқулов (Тошкент вилояти), 60 килограмм — Муҳаммадқодир Абдуллаев (Андижон вилояти), 63,5 килограмм — Фарҳод Бакиров (Тошкент вилояти), 67 килограмм — Наримон Отаев (Бухоро вилояти), 71 килограмм —Икром Бердиев (Тошкент), 75 килограмм — Дилшод Ёрбеков (Самарқанд вилояти), 81 килограмм — Сергей Михайлов (Андижон вилояти), 91 килограмгача Руслан Чагаев (Андижон вилояти), мутлақ оғир вазнда Лазизбек Зокиров (Жиззах вилояти).

Атланта Олимпиадаси бронза совриндори Карим Тўлаганов операциядан сўнг машғулотларни бошлаган бўлса-да, ҳали буткул соғаймаганлиги сабабли мазкур беллашувларда қатнаша олмади.

●ТУРМУШ ЧОРРАҲАЛАРИДА

КЕЛИН ҲАҚМИ?

АЁЛ ич-ичидан тўлиб турган эди. Шунинг учун дардларини дув тўкиб солди.

Маҳалла оқсоқоли Лутфулла ака унинг гапларини бўлмай, эринмай, диққат билан эшитди.

— Айбга буюрмайсиз-да, муллака, — деди аёл сўзларини тугатаётиб. — Агар иложи бўлса фаолларингиз билан бирга уйимизга ўтсангизлар. Бир ёқли қилиб беринг, илтимос.

— Албатта, ўтамиз, — деди Лутфулла ака, эгнидаги нимчасини бошига ёпиниб олган аёлни кузатар экан, — ҳафа бўлманг.

— Кўп бамаъни, фикрлари тиниқ аёл экан, — деб ўйланиб қолди Лутфулла ака, у чиқиб кетгач ва қулоғи тагида ҳозиргина у куюниб айтган гап-сўзлар яна қайтадан жонлангандек бўлди.

— Мени танийсиз-а?..

— Бўлмасам-чи, сен қизим, қўшни маҳаллалик «юмшоқ амаки»нинг фарзандисан-да.

— Раҳмат, биларкансиз. Отам раҳматли ҳақиқатан ҳам жуда кўнгилчанг эдилар. Ҳеч кимга қаттиқ гапирмасдилар. Ҳатто, ёш болаларни ҳам сизлаб гапирардилар. Онамлар ҳам уларнинг йўриғига жуда мослашиб кетгандилар. Биз фарзандларни ниҳоятда одобли қилиб ўстириш учун ҳаракат қилишган.

Бироқ тақдир экан, мен келин бўлиб тушган хонадон соҳиби, нима десам экан, бутунлай тескариси чиқди. Қайнотам Абдуазим отани маҳаллада сўкағон, сассиқ чол дейишади. Болалари билан бирон марта мулойимлик билан гаплашганларини билмайман. Бақириб-чақириб, уришиб-сўкиб гаплашадилар. Улар ҳам шунга ўрганиб қолишган. Мен шу хонадоннинг биринчи келиниман. Бутунлай бошқа муҳитда ўсганлигим учун кўникиб кетарман, деб анчагача ҳаракат қилдим. Ижирғанганлигимни, ич-ичимдан эзилиб, қийналганлигимни билдирмасликка ҳаракат қилдим. Лекин, бунинг уддасидан чиқа олмадим. Баъзида келиним бор-ку, демасдан оғзиларига боди кириб, шоди чиқади. Қани энди ер ёрилса-ю, кириб кетсам. Хонадонга келин бўлиб тушганлигимга афсусланиб кетаман. Лекин, начора, турмуш ўртоғимни жонимдан ортиқ яхши кўраман. Қолаверса яқинда фарзандлик бўламиз. Ҳаким ака, дедим бир куни турмуш ўртоғимга. Бундай муҳитда мен ортиқ яшай олмайдиганга ўхшайман.

— Нималар деяпсан, — деди эрим жаҳли чиқиб, — ахир мен ота-онамнинг юзига қандай қарайман. Укам ҳали ёш бўлса...

— Ана, айтдим-ку, тушунмаяпсиз, деб. Мен меҳнаткаш хонадонда ўсганман. Ўзимдан катталарга қўлимдан келганча хизмат қилишни бурчим деб биламан. Лекин...

...Лутфулла ака фаоллари билан бу хонадонга кириб келганида ичкарида Абдуазим отанинг ўғлига ниманидир бақириб айтаётган сўзлари қулоққа чалинди.

— Абдуазим ота!..

Бу овозни эшитиб Абдуазим ота жим бўлиб қолди.

— Э, келинглар, келинглар, — деди у хушламайгина.

— Ҳа, тинчликми? Кимни уришяпсиз?

— Кўрмайсизми, — деди Абдуазим ота, — кеча кичик ўғлимга бир иш буюрган эдим, мен чойхонага чиқиб келгунча қилиб қўй, девдим. Қилмабди, шунга хуноб бўлиб койиётган эдим-да.

— Ўғлингиз ёш бола эмас, эшитишимизга қараганда кундузи ишлаб, кечқурун ўқиркан. Қўли тегмагандирда. Бугун бўлмаса, эртага қилиб қўяди, айтган ишингизни.

Абдуазим ота билан маҳалла оқсоқоли ўртасидаги гап-сўзларни эшитиб, тўғридаги уйдан келин чиқиб келди. Орқасидан Ҳакимжон кўринди. Уларнинг таклифлари билан маҳалла фаоллари уйга киришди. Дастурхон ёзиғлиқ экан. Бир пиёладан чой хўплашди. Уёқ-буёқдан гапиришиб, ҳол-аҳвол сўрашди. Сўнг муддаога ўтишди.

— Ўша гапим гап, — деди келин.

— Қарорингиз қатъийми?

— Қатъий, — деди келин.

Фаоллар Абдуазим отага келиннинг талаби-ю, фикр-мулоҳазаларини тушунтиришди.

— Бизнинг билишимизча, — дейишда маҳалладошлар, — рўзғордан камчиликларингиз йўқ экан.

— Энди очиғини айтайми? — деди келин.

Келин кечаги гапларини тўлиқ такрорлади.

Маҳалла оқсоқоли келиннинг гапларидан ғоят таъсирланди. Ҳақиқий она экан. Фарзандининг тарбияси, келажаги, бахти ҳақида ҳозирдан ўйлаяпти, қайғуряпти. Нима десамикин? Лутфулла ака бир зум ўйланиб қолди. Шунда унинг хаёлига бир донишманднинг айтган гаплари келди. У деган эди: биз мўмин-мусулмон фарзандларимиз. Болага тарбия бериш у туғилгач, қулоғига азон айтишдан бошланади. Бу азон — ширин муомала бўлиб киради фарзанд қалбига. У мурғакнинг вужудига ёмон сўзларни итқитувчи куч бўлиб ўрнашади. Демак, шу кундан эътиборан ота-она ҳам чақалоқ олдида, мурғак — гўдак олдида бир-бирлари билан ниҳоятда хушмуомалалик билан, самимийлик, меҳрибонлик билан сўзлашишлари шарт. Сабаб? Мурғакнинг қулоғи очилди. Гарчи у гапирмаса ҳам сизнинг, бизнинг гапларимизни эшитади, ҳис қилади.

Лутфулла ака ана шу ҳақда ўйлар экан, бирдан ўзига келгандек бўлди.

— Абдуазим ота, — деди маҳалла оқсоқоли, — келинингиз ҳақ, энди очиқлик билан уларга рухсат берсангиз, лекин, мен биламан, улар сизни ташлаб қўйишмайди. Хабар олиб туришади. Нима дейсиз?

Абдуазим ота бошини қуйи эгган ҳолда ўйланиб қолди. Нима деса экан. Йўқ, бўлмайди, бундан кейин қаттиқ-қуруқ гапирмайман, уришмайман, сўкмайман, яхши гапираман десинми? Ундай деб ваъда беролмайди, албатта. Оғзи коски бўлиб қолганлигини яхши билади...

— Майли, — деди у ниҳоят, — мен розиман.

Бу воқеага ҳар ким, ҳар хил муносабатда бўлиши, баҳо бериши мумкин. Мен аминманки, айримлар келин нотўғри қилди, ахир, бунақа гап-сўзлар ҳар бир оилада бўлиб туради-ку, кўникиб кетиши керак эди, деб айтиши мумкин. Бошқалар нима деса деяверсин-ку, лекин сиз нима деб ўйлайсиз, мухтарам муштарий?..

Носир РИХСИЕВ.

БУ ТУРФА ОЛАМ

СОЧ ВА ФИКРЛАР

Америка олимларининг аниқлашича, кишининг ақлий қобилияти қай даражадалигини билиш учун турли хил тестлар ўтказишга ҳожат йўқ экан. Бунинг учун кишининг соч толалари текшириб кўрилса бас. Олимларнинг таъкидлашича, кўп фикрловчи одамларнинг соч таркибида мис кўп бўлар экан. Иш фаолияти ақлий иш билан боғлиқ бўлмаганларда эса аксинча.

ИЗЛАРИНИ ИЗЛАБ

Америка қитъасига дастлаб қачон инсон қадами етгани ҳақидаги тортишувлар ҳамон кўпчиликнинг диққат-эътиборида. Айрим олимлар инсон бундан 10-12 минг йил аввал Американи макон этганини таъкидлашса, бошқалар 40-50 минг йилдан гапиришмоқда. Боготалик тадқиқотчи Филип Флёрка эса Африканинг қора танли аҳолиси 300 минг йил бурун қайиқларда Америкага сузиб келган, деган фикрни илгари сурмоқда.

ЧЕКИШ — АЛОМАТИ РИЗО

Янги Гвенея оролида яшовчи айрим қабилаларда унашиш маросими битта сигарета чекилгунча ҳал этилади. Яъни, йигит сочидан бир толани узиб тамаки баргига ўрайди ва сигара тайёрлайди. Сўнг ўзи ёқтирган қизнинг уйига бориб, сигарани ярмигача чекади ва қизнинг онасига беради. Она эса ўз навбатида сигарани қизига узатади. Агар у сигарани чекса, демак тўйга рози.

(ЎзА).

ПИСКЕНТДА ШУНДАЙ ОТА БОР

Дарвозани ғирчиллатиб очдим-да, чиннидек супурилган ҳовлига бош суқиб, оҳиста чақирдим:

— Абдураҳим ота, ҳў Абдураҳим ота:

Ичкаридан ўн-ўн бир ёшдаги болакай югуриб чиқдида, саломлашгач сўради:

— Телефон қилган мухбир ака сизмисиз? Дадам (бобосини назарда тутяпти) ишдалар. Бирпас уйда ўтириб туринг, кеп қоладила.

— Ия, дадангла ҳалиям ишлайдиларми?

Болакай жилмайиб бош ирғади. Ҳайратланганим бекорга эмасди. Аммо зап ажойиб чол-да, бу Абдураҳим дўхтир дегани. Отахон бу йил насиб этса 80 ёшга тўладилар. Бироқ, шу ёшда ҳам уйда тиниб ўтирганини, баъзи қариялардек чойхонада ёнбошлаб ётганини ҳеч ким кўрган эмас. 40 йилдан бери ишлаб ўрганган пирҳонаси — Пискент пахта тозалаш заводининг медпунктига ҳар куни эринмай бориб келади. Олти ўғил, беш қиз, келину куёвлар, невара-лар ардоғида. Дада, қўйинг шу ишингизни, яна чарчаб қолманг, дейишса, биринчидан: ҳаракат— бу саломатлик дегани, болам. Ундан кейин заводнинг ишчилари ўзимга хўп ўрганишган-да! Қувватим борида ўшаларга кўмак бўлай.

Шунақа одам у. Ўзи қолиб бошқаларнинг ташвишига шерик. Лекин, ноҳақликка, адолатсизликка тоқати йўқ.

Абдураҳим отадан ҳаёт йўли, уруш хотиралари ҳақида сўзлаб беришни сўраганимда шундай жавоб қилганди.

— Урушда юзлаб километрларни ўт-олов ичида пиёда босиб ўтсанг-да, руҳан тетик бўлсанг билинмас экану, аммо ҳаётдаги баъзи ноҳақликлар, ғам-ташвишлар эзиб қўяркан одамни. Йўқса, аскар бўладиган йигитларга қандай аскар бўлиш кераклигини ўзим ўргатиб қўярдим.

Отахонга ўтмишни эслаш, айниқса, қонли жангларни хотирлаш оғир. У кўзларини дастурхоннинг бир четига тикиб, узоқ жим қолди. Сўнг оҳиста гап бошлади.

— Мен 1938 йили Тошкент шаҳридаги Охунбобоев номли тиббиёт техникумини битириб, бир неча ой фельдшер бўлиб ишлагач, кўнгиллилар қаторида ҳарбий хизматга кетганман. Дастлаб, Киев вилоятининг Смела шаҳридаги полкда хизмат қилдим. Фин урушида бўлдим. 1940 йилнинг ноябрида уйга қайтдим. 1941 йили май ойида уйландим. Аммо уруш бошлангач биринчилар қатори яна фронтга отландим. Мен-ку, ҳарқалай техникумни битирган, русчани яхши билардим. Икки йил ҳарбийда бўлиб, жангларда тажриба орттирган эдим. Аммо, содда ҳамюртларим-чи? Бечоралар кўпчилигининг кўнгилчанлиги, ўз дилидагини командирига тушунтиролмаслиги туфайли ҳам дастлабки кунларданоқ немиснинг ўқига нишон бўлишди. Чунки, улар 15—20 кунгина ёғоч милтиқ билан машқ қилиб улгурмай қирғинбаротга тушиб қолган эдилар-да!

Уруш — бу далада кетмон чопиш эмасди. Шунинг учун фронтга бориб бирданига гоҳ бошсиз, гоҳ қўл-оёқсиз, айқаш-уйқаш бўлиб ётган мурдаларни, қўйдек бўғизланган жасадларни, дарахтларга осиб кетилганларни кўриб, ҳар қандай одам ақлдан озиб қолиши мумкин.

Одамзотни Худо яратган. Жониниям ўзи олсин экан. Бандасига инсоф бермаса қийин. Бир қишлоқда икки киши бандалик қилса, этинг увишади. Фронтда эса... ўликлар ҳор эди. Битта қабрга ўн-ўн бешта аскаримизни кўмиб, устидан тупроқ тортиб кетаверишга мажбур эдик.

Пиру-бадавлатларимиз

Минг шукурлар бўлсинким, ёвни ортга қувиш кунларини ҳам кўриш насиб этди. 1-танкчи армиянинг 31-корпуси 384-авторотасида катта фельдшер бўлиб хизмат қилдим. Шу қисмдан 1946 йили февралда уйга қайтганман.

Отахоннинг ёлғиз бисоти — кичкина қутида сақланаётган, ҳар бири ўтган кунларидан ҳикоя қилувчи ҳужжатларга кўз югуртираман. Отада орден-медаллар ва нишонлардан 18 та. Лекин, табиатан камтарлиги учунми, уларни камдан кам тақади. Ғалаба байрамида, ҳар икки-уч йилда Москвага қуролдошлар учрашувига таклиф этилган пайтларда тақади. Мўъжазгина архивидаги сарғайиб кетган суратлар, жанговор дўстларининг манзиллари, яна қанча-қанча тарихий ҳужжатлар.

— Кейинги пайтларда одамлар ниҳоятда ношукур бўлиб кетишди, — дейди Абдураҳим ота. — Ким билан гаплашманг, нимадандир нолийди. Нега шундай бўлиб қолдик. Гўё оламни қайғу босгану, биз зўрға жон сақлаётгандек. Озиқ-овқат, кийим-кечак қимматдир. Лекин ҳаёт давом этяптику!

Табиат гўзаллигидан воз кечгани йўқ. Садоқат, эътиқод яшаяпти. Ҳали бир-биримизга яхшилик қилишга қодирмиз. Ҳали яратишга, бунёд этишга қудратимиз етади. Оёқларимиз ерга тегиб турибди, кўзларимиз дунё ажойиботларидан баҳраманд.

Ҳа, ота чин гапни айтдилар. Ҳаёт давом этмоқда бас, шундай экан ўтган умрнинг тинч-осуда кечаётганига қаноат қилмоқ, турмушни фаровонлаштиришга баҳоли қудрат ҳисса қўшмоқ илинжида тинмай меҳнат қилмоқ лозим. Аслида, умрнинг мазмуни ҳам ана шунда. Нега, ношукурчилик қилишимиз керак?

— Мени бир нарса қийнайдида, болам. Яқин-яқингача қизи бор оилаларга совчи келса, йигит ҳарбий хизматда бўлганми, йўқми, деб сўраларди. Энди-чи? Айрим ота-оналар қандай бўлмасин боласини ҳарбий хизматдан олиб қолишни ўйлайди. Нима, ўсмир ўзи учун қилинаётган бу алдамчиликларни ҳис қилмайдими? Болалар дўхтирларнинг сохта қоғозлари билан хизматдан қочиб юрса... Она-юртни ардоқлаш ҳақидаги гапларимиз уларнинг юрагига сингармиди? Илгари фарзандларимизни «улғайсанг, зўр аскар бўласан!» деган далдалар билан ўстирардик. То вояга етгунча аскар бўлиш, чиройли формалар кийиб, қизлар олдидан ўтишни орзу қиларди ўсмирларимиз... Ёшлар дилидаги ғурурни тикламасак, улар қандай йўл билан бўлмасин, ҳароммий, ҳалолми фақат пул топишни ўйлайдиган бўлиб қолади.

Биз яхши биламиз-ки, Ватанимизнинг мустақиллигини мустаҳкамлашда, ёшларимизни миллий ғурур, миллий ифтихор руҳида тарбиялашда, ҳар қандай ташвишларимизда фахрийларимиз биз учун энг ишончли таянч ва суянчдир, — деган эдилар Президентимиз ўз маърузаларида. Абдураҳим ота каби фахрийлар ўз саъй-ҳаракатлари, куюнчаклиги билан ҳар соҳада ёшларга ибрат, намуна бўлаётгани таҳсинга сазовордир.

Сафимизда кўкрак кериб юрган барҳаёт, мўътабар сиймолар ҳамиша, ҳар дамда эъзозга, ҳурмат-эҳтиромга лойиқдирлар. Уларга иззат-икром кўрсатиш барчамизнинг инсоний бурчимиздир.

Тўхтамурод ҲАСАНБОЕВ.

ЮРАГИНГИЗГА ЁРДАМ БЕРИНГ

ИРСИЙ мерос юрак касалликлари билан оғримасликда асосий омилдир. Ота-оналари касалликлардан сақланиш учун ирс қолдирганларнинг бахти бор деса ҳам бўлади. Агар бундай бўлмасачи? Ўзингизга ўзингиз ёрдам беришингиз мумкин.

Юрак касалликлари олдини олишнинг энг яхши омили қаҳқаҳа отиб кулишдир. Тиббиётчилар бу кулгига қўшиб, ҳар куни нонуштада ва кечки овқатланиш пайтида биттадан олма ёки грейфрут танаввул қилишни тавсия этадилар. Шундай қилинса, кордиологга ҳам ҳожат қолмайди. Ҳар куни бир қисм ҳар хил ёнғоқлар ейиш ҳам зарур. Юрак касалланмаслиги учун холестринга қарши «уруш очиш» лозим, бунинг учун гўшт ўрнига балиқ ейишга ўтинг. Шуни ёдда тутингки, пишлоқда, қаймоқда, гўштда, қазида, майонезда юрагингизга тўғридан-тўғри таҳдид солувчи ёғлар бўлади.

Юрак мушакларини мустаҳкамлаш учун ҳар куни 5 километр йўлни пиёда босиб ўтиш лозим, сигарета чекиш ўрнига сабзи чайнаган маъқул.

Бошингизга катта ташвиш тушганда ҳўнграб йиғлаш даркор. Арзимаган ҳафагарчиликлар содир бўлса, уларни унутишга ҳаракат қилинг.

Кўпинча юрак касалликларига сабаб бўлувчи оилавий жанжалларга алоҳида эътибор беринг. Агар муносабатлар боши берк кўчага кириб қолгудек бўлса, жанжални давом эттириб, авжига чиқаришдан ўзингизни тийинг яхшиси ташқарига чиқиб бир айланиб келинг. Асабингиз жойига тушиб, хотиржам бўлганингизда, оилавий муаммони сиполик билан ҳал қилиш мумкин бўлади.

ОБ-ҲАВО

ЁМҒИР ЁҒИШИ МУМКИН...

Пойтахтимизда ва Тошкент вилоятида бугун ва кейинги кунларда осмоннинг булутли бўлиши ва ёмғир, тоғлиқ жойларда эса қор ёғиши кутилади. Ҳаво даражаси тунлари 1 даража совуқдан 4 даражагача баъзан эса 3°—8° даража иссиқ бўлиши мумкин. Кундуз кунлари ҳарорат 4°—9° даража илиқ бўлади. 12 январь куни ҳаво ҳарорати 11°—16° даражагача исийди.

Тошкент вилояти ҳокимлигининг Меҳнат, иш билан таъминлаш ва аҳолини ижтимоий ҳимоялаш бошқармаси шуни маълум қиладики, 0428641 — 0428647— 0428660 рақамли меҳнат дафтарчалари йўқолганлиги сабабли БЕКОР ҚИЛИНАДИ

Тошкент вилоят суди жамоаси вилоят суди раисининг ўринбосари А. Эшмаҳаматовга волидаи муҳтарамалари **Хурсаной ая ТИЛЛАЕВАнинг** вафот этганлиги муносабати билан чуқур ҳамдардлик изҳор этади.

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ • TOSHKENT HAQIQATI

Муассис: ТОШКЕНТ ВИЛОЯТИ ҲОКИМЛИГИ

Бош муҳаррир Фатҳиддин МУҲИДДИНОВ

Манзилимиз: 700000, Тошкент шаҳри, Матбуотчилар кўчаси, 32.

Телефонлар: хатлар ва оммавий ишлар бўлими: 33-40-48 Эълонлар: 33-99-15, 36-57-27.

• Эълон ва билдирувлардаги факт ҳамда далилларнинг тўғрилиги учун реклама ва эълон берувчилар масъулдир.

Рўйҳатдан ўтиш тартиби: №8. Буюртма Г-06. Ҳажми – 2 табоқ, офсет усулида босилди, қоғоз бичими А-2. Адади 15.733 нусха.

"Шарқ" нашриёт-матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: "Буюк Турон" кўчаси, 41-уй. Нашр кўрсаткичи: 64672. Босишга топшириш вақти – 20. 30. Босишга топширилди – 19.30. 1 2 3 4 5 6